

VM/RMO 23.4.2018

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luottolaitostoiminnasta annettua lakia ja eräitä siihen liittyviä lakeja. Esityksen tavoitteena on korjata lainsäädännön soveltamiskäytännössä havaittuja puutteita erityisesti EU-lainsäädännön voimaansaattamisen osalta. Lisäksi esityksen tavoitteena on rahoitusmarkkinalainsäädännön yhteensovittaminen tietosuojalainsäädännön kanssa. Lakeihin ehdotetaan tehtäväksi yleisen tietosuoja-asetuksen ja uuden tietosuojalain edellyttämät tarpeelliset muutokset koskien muun ohella väärinkäytösrekistereitä, salassapitoa, tietojen luovuttamista ja rikkomuksista ilmoittamista.

Väärinkäytösrekistereitä koskevaa normistoa ehdotetaan muutettavaksi, koska aiemmin luottolaitosten, rahoituslaitosten ja sijoituspalveluyritysten oikeus pitää yllä väärinkäytösrekistereitä ja käsitellä rekisteritietoja on perustunut tietosuojalautakunnan antamaan lupaan. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen voimaantulon seurauksena rekisterin ylläpidosta on säädettävä lailla.

Luottolaitosten sijoitetun vapaan pääoman rahastoon kirjattuja osakkeita tai osuuksia vastaavan pääoman palauttamista tai käyttämistä voitonjakoon ehdotetaan rajoitettavaksi edellyttämällä menettelylle Finanssivalvonnan antamaa lupaa. Lisäksi osakeyhtiölain mukaista oikeutta vähemmistöosinkoon ei jatkossa sovellettaisi luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin.

Lisäksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin, Finanssivalvonnasta annettuun lakiin, sijoituspalvelulakiin, sijoitusrahastolakiin, lakiin vaihtoehtorahastojenhoitajista, lakiin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä, lakiin arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta, liikepankkilakiin, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettuun lakiin ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettuun lakiin sekä lakiin luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta ja lakiin rahoitusvakausviranomaisesta tehtäisiin teknisiä tarkistuksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lait on vahvistettu.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
2.1.1 Laki luottolaitostoiminnasta.....	5
2.1.2 Liitelait	6
2.1.3 Henkilötietojen käsittely	7
2.2 Nykytilan arviointi	7
2.2.1 Luottolaitostoiminnasta annettu laki.....	7
2.2.2 Henkilötietojen käsittely	9
2.2.3 Väärinkäytösrekisteri	9
2.2.4 Rikkomuksista ilmoittaminen	10
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	10
3.1 Tavoitteet	10
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	11
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	11
4.1 Taloudelliset vaikutukset	11
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	12
5 ASIAN VALMISTELU.....	12
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	13
1 Lakiehdotusten perustelut	13
1.1 Laki luottolaitostoiminnasta.....	13
1.2 Laki Finanssivalvonnasta.....	17
1.3 Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta	17
1.4 Maksulaitoslaki	19
1.5 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	19
1.6 Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista	19
1.7 Arvopaperimarkkinalaki	20
1.8 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta	20
1.9 Sijoitusrahastolaki.....	21
1.10 Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista	21

1.11 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettu laki	22
1.12 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta	23
1.13 Laki rahoitusvakaussviranomaisesta	24
1.14 Osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettu laki	26
VOIMAANTULO.....	26
SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	26
LAKIEHDOTUKSET.....	30
1.1 Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta	30
1.2 Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	34
1.3 Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta	34
1.4 Laki maksulaitoslain muuttamisesta	35
1.5 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta	36
1.6 Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain muuttamisesta.....	36
1.7 Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta	38
1.8 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta	38
1.9 Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta	39
1.10 Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta.....	40
1.11 Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetun lain 31 §:n muuttamisesta	41
1.12 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain muuttamisesta	42
1.13 Laki rahoitusvakaussviranomaisesta annetun lain muuttamisesta.....	44
1.14 Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta.....	45

YLEISPERUSTELUT

1 JOHDANTO

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (jäljempänä luottolaitosdirektiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013 luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (jäljempänä EU:n vakavaraisuusasetus) tulivat voimaan kesällä 2013 ja niitä on pääosin sovellettu 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien. Suomessa luottolaitosdirektiivi pantiin täytäntöön uudella luottolaitostoinnista annetulla lailla (610/2014), joka tuli voimaan 15 päivänä elokuuta 2014. Lain voimaantulon jälkeen Finanssivalvonnalle ja luottolaitoksille sekä muille toimijoille on kertynyt soveltamiskäytäntöä ja –kokemusta, joihin perustuvia lainsäädännön tarkistamista edellyttäviä muutosehdotuksia on sisällytetty tähän esitykseen.

Euroopan unionin tietosuojalainsäädäntöä koskeva uudistus on nyt vuoden 2018 keväällä loppusuoralla. Uuden lainsäädännön tarkoituksena on turvata henkilötietojen suoja perusoikeutena, edistää uutta digitaalista toimintaa sekä tehostaa muun muassa rikollisuuden ja terrorismin torjuntaa.

Henkilötietojen suojasta säädetään Euroopan unionin primäärioikeudessa, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 16 artiklassa. Artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus No (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EU:n yleinen tietosuoja-asetus) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680 luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (tietosuojadirektiivi) annettiin 27 päivänä huhtikuuta 2016. Tietosuoja-asetusta sovelletaan toukokuun 25 päivästä 2018 alkaen.

Yleinen tietosuoja-asetus korvaa vuoden 1995 henkilötietodirektiivin 95/46/EY. Uusi tietosuoja-asetus on luonteeltaan suoraan sovellettava yleissäädös, joka koskee kaikenlaista henkilötietojen käsittelyä. Asetus sisältää säännökset muun muassa rekisteröidyn henkilön oikeuksista sekä rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän velvollisuuksista. Tarkemmin asetuksen sisältö on selostettu hallituksen esityksessä 9/2018 vp.

Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tietosuojadirektiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 6 päivänä toukokuuta 2018. Jäsenvaltioiden on sovellettava näitä säännöksiä 6 päivästä toukokuuta 2018 alkaen.

Tietosuoja-asetusta täydennetään ja täsmennetään kansallisella lainsäädännöllä, jota koskeva hallituksen esitys HE 9/2018 vp EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi annettiin eduskunnalle 1 päivänä maaliskuuta 2018.

Yleisellä tietosuoja-asetuksella ja sitä täydentävällä kansallisella uudella tietosuojalailla vahvistetaan kansalaisten tietosuojaa koskevia oikeuksia, otetaan käyttöön uusia niitä koskevia oikeuksia sekä pa-

rannetaan edellytyksiä hallita paremmin omia henkilötietoja. Tärkeimpinä oikeuksina voidaan mainita esimerkiksi helpompi pääsy tietoihin, oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, selkeämpi oikeus tietojen poistamiseen (”oikeus tulla unohdetuksi”) sekä oikeus saada tietoa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta. Tietosuoja-asetusta ja sitä täydentävää tietosuojalakia sovelletaan finanssimarkkinoilla toimiviin yhteisöihin.

Oikeusministeriö asetti 17.2.2016 työryhmän selvittämään EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämien kansallisten lainsäädäntötoimenpiteiden tarvetta ja valmistelemaan yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämiä muutoksia henkilötietojen käsittelystä annettuun yleiseen kansalliseen lainsäädäntöön, mukaan lukien kansallista tietosuojan valvontaviranomaista koskeva lainsäädäntö. Työryhmän tuli niin ikään esittää periaatteet kansallisen liikkumavaran tarkoituksenmukaisesta käytöstä sekä koordinoita asiasta annetun erityislainsäädännön tarkistamiseksi tarpeellista lainvalmistelutyötä. Työryhmän toimikausi oli 17.2.2016–16.2.2018. Työryhmän mietintö sisälsi ehdotuksen uudeksi yleiseksi tietosuojalaksi, mutta ei ehdotuksia muun erityislainsäädännön, kuten rahoitusmarkkinalainsäädännön, tarkistamiseksi tietosuoja-asetuksen johdosta.

Tietosuojalainsäädännön voimaantulo edellyttää muutoksia myös rahoitusmarkkinalainsäädännön alaan kuuluvissa säännöksissä, joita on muun muassa luottolaitostoiminnasta annetussa laissa, Finanssivalvonnasta annetussa laissa sekä lukuisissa muissa säädöksissä.

2 NYKYTILA

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Laki luottolaitostoiminnasta

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 5 §:ssä säädetään luottolaitoksen johdon ajankäytöstä. Pykälän mukaan luottolaitoksen hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan ja muun toimivaan johtoon kuuluvan on käytettävä riittävästi aikaa tässä laissa säädettyjen ja muiden tehtävään kuuluvien velvollisuuksiensa hoitamiseen. Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan hallituksen jäsenyyksien enimmäismäärän ja heidän muiden tehtäviensä arvioinnissa on otettava huomioon ainakin jäsenen ja toimitusjohtajan henkilökohtaiset olosuhteet sekä luottolaitoksen toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus.

Mainitun pykälän 2 ja 2 momentin mukaan rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävään luottolaitokseen päätoimisessa toimi- tai palvelussuhteessa oleva hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja saa pitää enintään kaksi muunlaista hallituksen jäsenyyttä ja muussa kuin päätoimisessa toimi- tai palvelussuhteessa oleva hallituksen jäsen enintään neljä hallituksen jäsenyyttä. Tällöin yhdeksi johtotehtäväksi lasketaan hallituksen jäsenyydet tai toimitusjohtajuudet samaan konsolidointiryhmään tai samaan talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä sekä yrityksissä, joista luottolaitoksella on EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan 36 alakohdassa tarkoitettu huomattava omistusosuus.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:ssä säädetään rikkomuksista ilmoittamisesta. Pykälän mukaan luottolaitoksella on oltava menettelytavat, jota noudattamalla luottolaitoksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa luottolaitoksen sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Pykälä sisältää viittauksia kumottavaan henkilötietolakiin.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 2 §:ssä säädetään luottolaitoksen vähimmäispääomasta. Luottolaitoksen osakepääoman, osuuspääoman tai peruspääoman on oltava vähintään viisi miljoonaa euroa. Pääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 11 luvussa säädetään taloudellisen aseman valvontaa koskevista vaatimuksista ja Finanssivalvonnan niitä koskevista valvontavaltuuksista. Lain 11 luvun 6 §:ssä säädetään harkinnanvaraisesta lisäpääomavaatimuksesta ja luvun 9 §:ssä maksuvalmiutta koskevista lisävaatimuksista.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 14 §:ssä säädetään luottolaitoksen salassapitovelvollisuudesta ja sen oikeudesta ja velvollisuudesta antaa tietoja viranomaisille ja tietyille yksityisille toimijoille. Luvun 15 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta samaan konsolidointiryhmään, rahoitus- ja vakuutusryhmittymään tai yhteenliittymään kuuluvalla yritykselle. Salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus. Luvun 16 ja 17 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle sekä tietojen luovuttamisesta tutkimuskäyttöön.

2.1.2 Liitelait

Finanssivalvonnan oikeudesta ja velvollisuudesta luovuttaa tietoja säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 71 §:ssä. Pykälän 1 momentissa säädetään tahoista, joille Finanssivalvonta voi luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Lain 71 a §:ssä säädetään rikkomuksista ilmoittamisesta. Pykälän mukaan Finanssivalvonnan on ylläpidettävä järjestelmää, jonka kautta se voi vastaanottaa ilmoituksia finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin liittyvistä väärinkäytösepäilyistä. Ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot sekä tiedot ilmoituksesta on pidettävä salassa, jollei erikseen toisin säädetä.

Sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:ssä säädetään sijoituspalveluyritysten vähimmäispääomasta. Säännöksen mukaan osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä. Lain 12 luvun 2 §:ssä säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta. Pykälässä säädetään poikkeuksista luvun 1 §:ssä säädettyyn salassapitovelvollisuuteen.

Kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 3 luvun 3 §:ssä säädetään rikkomuksista ilmoittamisesta. Säännöksestä ilmenevät menettelytavat, joita pörssin on noudatettava riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta ilmoitettaessa.

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 7 luvun 11 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta sekä sitä koskevista poikkeuksista. Lain 21 luvun 14 §:ssä säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista Finanssivalvontaa velvoittavista vaatimuksista. Lain 22 luvun 9 § sisältää vaihtoehtorahastojen hoitajia velvoittavat säännökset rikkomuksista ilmoittamista koskevasta menettelystä.

Arvopaperimarkkinalain (746/2012) 12 luvun §:ssä säädetään rikkomuksista ilmoittamisesta. Arvosuosjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) lain 2 luvun 22 § sisältää säännökset rikkomuksista ilmoittamista koskevaan menettelyyn. Sijoitusrahastolain (48/1999) 133 a § sisältää säännökset tietojen luovuttamisesta.

2.1.3 Henkilötietojen käsittely

Rahoitusmarkkinalainsäädäntö sisältää viittauksia kumottavaan henkilötietolakiin. Henkilötietolakia sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn. Luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin sekä esitykseen sisältyviin muihin siihen liittyviin lakeihin sisältyykin lukuisa joukko säännöksiä, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä, rekisteröidyn oikeussuojaa ja tietojen luovuttamista. Erityisesti arkaluonteisten henkilötietojen osalta on nimenomaisia viittauksia henkilötietolain 11 §:ään muiden viittausten ohella.

Henkilötietojen käsittelyn yleisistä edellytyksistä säädetään henkilötietolain 8 §:ssä yksityiskohtaisesti. Henkilötietojen käsittely on sallittua ainoastaan lain jonkin 8 §:n edellytyksen täyttyessä. Käsiteltäessä arkaluonteisia henkilötietoja tulee lisäksi henkilötietolain 12 §:ssä säädetyistä edellytyksistä täyttyä. Keskeisiä henkilötietojen käsittelyä koskevia periaatteita ovat käyttötarkoitussidonnaisuus, täsmällisyys sekä lainmukaisuuden, kohtuullisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteet. Näiden ohella säilytysaikojen rajoittamista sekä tiedon eheyttä ja luottamuksellisuutta koskevat periaatteet tulevat sovellettaviksi.

Henkilötietojen käsittelylle on aina oltava oikeudellinen perusta. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta säädetään tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa. Asetuksen 6 artikla on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, lukuun ottamatta artiklan c ja e alakohtaa, joiden nojalla henkilötietojen käsittely on sallittua rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi ja yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi taikka rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Käsiteltäessä erityisiä henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, joita voimassa olevassa lainsäädännössä kutsutaan arkaluonteisiksi henkilötiedoiksi, tulee lisäksi jonkin yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan ehdoista täyttyä.

2.2 Nykytilan arviointi

2.2.1 Luottolaitostoiminnasta annettu laki

Luottolaitostoiminnasta annetun lain säännöstä, joka koskee luottolaitoksen johdon ajankäyttöä, on tarpeen tarkistaa vastaamaan paremmin luottolaitosdirektiivin sanamuotoa. Luottolaitosdirektiivin 91 artiklan 3 kohdan mukaan ylimmän hallintoelimen jäsenellä olevien samanaikaisten johtajatehtävien sallittavassa lukumäärässä on otettava huomioon yksilölliset olosuhteet ja laitoksen toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus. Direktiivin mukaan, jos laitos on kokonsa, sisäisen organisaationsa sekä toimintansa luonteen, laajuuden ja monimuotoisuuden perusteella merkittävä, sen muut kuin jäsenvaltiota edustavat hallintoelimen jäsenet eivät saa pitää samanaikaisesti enempää kuin yhtä seuraavista johtotehtävien yhdistelmistä: joko yhden liikkeenjohtoon osallistuvan johtajan ja kahden liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävän yhdistelmä taikka neljän liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävät. Voimassa olevan lain sanamuoto poikkeaa edellä lausutusta, minkä johdosta lainkohtaa on syytä tarkistaa tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Nykyisen lain sanamuodon mukainen tulkinta vaikuttaisi johtavan aiheettomasti luottolaitosdirektiiviä ahtaamaan lopputulemaan sallittujen johtotehtävien lukumäärää laskettaessa.

Lisäksi pykälän 3 momentin 1 kohtaa on syytä tarkistaa lisäämällä kohtaan maininta konsernista. Voimassa olevaa lakia sovellettaessa yhdeksi johtotehtäväksi lasketaan hallituksen jäsenyydet tai toimitusjohtajuudet samaan konsolidointiryhmään tai samaan talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä. Koska konsolidointiryhmän käsite, joka on määritelty lain 1 luvun 16 §:ssä, eroaa ulottuvuudeltaan esimerkiksi tavanomaisen konsernin käsitteestä, joka puolesta on määritelty kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä, on ehdotetun säännöksen mukaisesti tarpeen ottaa huomioon

sellaisten pankkiryhmien oikeudelliset rakenteet, jotka eivät nykyisen lain määritelmään lukeudu tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain tultua voimaan vuoden 2014 syksyllä on sen soveltamisesta kertynyt Finanssivalvonnalle soveltamiskäytäntöä. Lain 10 luvun 2 §:ää on tarpeen muuttaa vastaamaan paremmin luottolaitosdirektiiviä ja EU:n vakavaraisuusasetusta, koska pääomavaatimuksiin tulee kansallisen lain ohella soveltaa ensisijaisesti suoraan sovellettavan EU:n vakavaraisuusasetuksen vaatimuksia.

Lain 10 luvun 2 §:ssä säädetään luottolaitosten vähimmäispääomasta. Pykälää on tarpeen täsmentää viittauksella EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 1 kohdan a alakohtaan. Lisäksi asetuksen pääomainstrumenttien mukaisen pääoman määrää ei saa olla mahdollista vähentää tai maksaa takaisin, jollei ole kyseessä joko luottolaitoksen selvitystila- ja konkurssimenettely taikka instrumenttien harkinnanvarainen takaisinosto tai muu harkinnanvarainen pääoman vähentämiskeino, joka puolestaan edellyttää, että luottolaitoksen olisi täytynyt saada siihen asetuksen 77 artiklan mukaisesti toimivaltaiselta viranomaiselta etukäteinen lupa. Voimassa oleva laki ei sisällä tällaista säännöstä, joka on tarpeen lisätä selvytyden vuoksi.

Vähemmistöosinkoa koskevan osakeyhtiölain (624/2006) 13 luvun 7 §:n mukaan osakkeenomistajat voivat tietyin edellytyksin vaatia jaettavaksi vähintään puolta tilikauden voitosta osinkona. Osakeyhtiölain mukaan oikeutta vähemmistöosinkoon on mahdollista rajoittaa vain kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella. Tästä pääsäännöstä on tarpeen poiketa, jotta luottolaitosten osakkeiden ydinpääomakelpoisuus voidaan turvata. Vähemmistöosingon vaatimismahdollisuus saattaisi estää pääomainstrumenttien lukemisen ydinpääomaan, joten ydinpääomainstrumenttien haltijoilta on syytä kansallisessa lainsäädännössä sulkea pois vähemmistöosingon vaatimismahdollisuus.

Lain 11 luvun 6 §:n soveltamisessa on ilmennyt soveltamisongelmia, koska voimassa olevan lain säännökset eivät ole täysin vastanneet luottolaitosdirektiiviä. Voimassa olevassa laissa luottolaitosdirektiivin 104 artiklaa on tulkittu suppeasti ja valvojalle on asetettu direktiiviin perustumattomia rajoituksia harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen asettamiselle. Ongelmalliseksi on osoittautunut hallituksen esitykseen (HE 39/2014 vp) kirjattu direktiiviin perustumaton kansallinen vaatimus siitä, että suhteellisuusperiaatetta tulisi toteuttaa siten, että lisäpääomavaatimus voitaisiin asettaa, jos pankin omien varojen riittävyyttä ei voida varmistaa pankille vähemmän kustannuksia aiheuttavalla tavalla. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että Finanssivalvonta ei pystyisi asettamaan lisäpääomavaatimusta, vaikka sellaisen asettamiselle olisi muuten direktiivin mukainen perusteltu tarve. Näin siksi, koska periaatteessa kaikki tarkastushavainnoista johtuvat toimenpidevaatteet olisivat vaateeseen nähden ensisijaisia niiden toteuttamisen kustannusten ollessa todennäköisesti luottolaitokselle edullisempia kuin lisäpääomavaateen asettaminen.

Lisäksi lakiin sisältyvät tulkintaepäselvyydet ovat rajoittaneet Finanssivalvonnan mahdollisuuksia asettaa harkinnanvarainen pääomavaatimus erityisesti sellaisissa tapauksissa, joissa luottolaitoksen hallintojärjestelmän tai riskienhallintajärjestelmän puutteellisuus taikka liiketoimintamalli aiheuttaa riskejä, jotka eivät muuten riittävällä tavalla tule katetuiksi. Voimassa olevassa säännöksessä ei ole otettu huomioon, että kaikkia riskejä ei voi tarkastella vain tase-erien tai taseen ulkopuolisten sitoumusten kautta.

Vähemmistöosinkoa koskevan osakeyhtiölain 13 luvun 7 §:n mukaan osakkeenomistajat voivat tietyin edellytyksin vaatia jaettavaksi osingoksi vähintään puolta tilikauden voitosta. Oikeutta vähemmistöosinkoon on mahdollista rajoittaa vain kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella. Suomessa ei yhdelläkään luottolaitoksella ole tällaista rajoitusta yhtiöjärjestyksessään.

2.2.2 Henkilötietojen käsittely

Henkilötietojen käsittelyn ja suojan perusteista säädetään henkilötietolaissa (523/1999). Lisäksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun laissa (621/1999) säädetään oikeudesta saada tieto viranomaisten julkisista asiakirjoista, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista. Voimassa olevaa henkilötietolakia sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn. Rahoitusmarkkinalainsäädännössä on lukuisia säännöksiä, jotka sisältävät viittauksia henkilötietolakiin. Näitä säännöksiä on tarpeen muuttaa vastaamaan muuttunutta tietosuojalainsäädäntökehikkoa.

2.2.3 Väärinkäytösrekisteri

Luottolaitoksille, rahoituslaitoksille ja sijoituspalveluyrityksille on myönnetty toistaiseksi voimassa oleva poikkeuslupa saada tallettaa entisiä asiakkaitaan koskevia saamisen maksuviivästymistietoja ja hakijoiden palveluihin kohdistuneita väärinkäytöstietoja asiakashäiriörekistereihinsä sekä luovuttaa väärinkäytöstietoja toisille luottolaitoksille (Tietosuojalautakunta, 2/4.2.2004 diaarinumero 8/932/2003 sekä siihen liittyvä Helsingin hallinto-oikeuden päätös 15.12.2004, 04/1066/2, 01641/04/5310). Luvan edellytyksenä on, että tärkeä yleinen etu vaatii poikkeamista arkaluonteisten henkilötietojen suojasta. Rekistereihin on merkitty muun muassa seuraavia väärinkäytöksiä: maksuvälinepetos, kätkemisrikos, maksuvälinepetoksen valmistelu, petos, väärennys, rahanväärennys ja velallisen rikokset. Tietosuojalautakunta on asettanut väärinkäytösrekisteriin merkinnälle seuraavat edellytykset:

- 1) tietoa ei saa rekisteröidä ennen kuin asiasta on tehty rikosilmoitus, tutkintapyyntö tai syytepyyntö taikka rikosprosessi on saatettu muulla tavoin vireille;
- 2) merkintä väärinkäytösrekisteriin on tehtävä viimeistään yhden vuoden kuluessa siitä, kun rekisterinpitäjä on saattanut rikosprosessin vireille tai kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon siitä, että joku muu on saattanut rikosprosessin vireille, taikka kun syyttäjä on päättänyt nostaa syytteen asiassa;
- 3) tieto on poistettava välittömästi, kun asianomainen on alioikeuden tuomiolla todettu syyttömäksi väärinkäytökseen tai oikeusprosessista on luovuttu. Tieto on poistettava välittömästi myös silloin, kun ylempi oikeusaste vapauttaa alemman oikeusasteen tuomitseman henkilön;
- 4) tiedon saa rekisteröidä uudelleen, jos ylempi oikeusaste tuomitsee henkilön, jonka alempi oikeusaste on vapauttanut;
- 5) tieto on poistettava viimeistään viiden vuoden kuluttua siitä, kun väärinkäytös on ensimmäisen kerran rekisteröity;
- 6) rekisteröidylle on ilmoitettava väärinkäytöstietojen käytöstä päätöksenteossa sekä siitä, mistä rekisteristä väärinkäytöstiedot ovat peräisin ja milloin ne on hankittu, jos luoton epääminen tai muu rekisteröidylle kielteinen päätös johtuu asiakashäiriörekisterissä olevista tiedoista.

Voimassa oleva maksulaitoslaki (297/2010) ei sisällä säännöksiä väärinkäytöksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä. Väärinkäytöstietojen käsittely voi olla tarpeellista myös maksulaitoksille, minkä johdosta luottolaitostoiminnasta annetun lain mukainen mahdollisuus väärinkäytöksiin liittyvien henkilötietojen käsittelyyn, on syytä ulottaa koskemaan myös maksulaitoksia.

2.2.4 Rikkomuksista ilmoittaminen

Luottolaitostoiminnasta annetussa laissa, arvopaperimarkkina-laissa, sijoitusrahastolaissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa säännellyillä toimijoilla sekä Finanssivalvonnalla on nykyisin oltava menettelytavat, joita noudattamalla näiden palveluksessa olevat voivat ilmoittaa toimijan sisäisesti riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot ovat salassa pidettäviä, ellei laissa toisin säädetä.

Ilmoitukset voi tehdä riippumattoman kanavan kautta, jolloin ilmoitusten vastaanottajatahoina voi siten olla epäilyistä ja ilmoituksen kohteena olevasta henkilöstä riippuen esimerkiksi esimies, sisäinen tarkastus, säännösten noudattamisen valvontatoiminnosta vastaava henkilö, lakiasiainosasto, toimiva johto tai hallituksen tarkastusvaliokunta. Vastaanottajia voi olla asioiden riippumattoman tutkinnan ja järjestelmän joustavuuden varmistamiseksi vaihtoehtoisesti useampia.

Järjestelmän ylläpito asettaa eri toimijoille velvollisuuden noudattaa henkilötietojen käsittelyssä myös henkilötietolakia (523/1999), joka nyt kumotaan uuden tietosuojalain antamisen yhteydessä. Kussakin säännöksessä velvoitettu toimija on henkilötietolaissa tarkoitettu rekisterinpitäjä. Rekisteriin talletetaan näiden yritysten palveluksessa olevien tai muiden henkilöiden ilmoittamia tietoja epäilyistä rikkomuksista liittyen finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin tai määräyksiin. Kyseisiä tietoja voidaan käyttää niiden suorittamiin sisäisiin selvityksiin mahdollisista väärinkäytöksistä. Tarvittaessa kyseisiä tietoja voidaan hyödyntää myös luovuttamalla niitä viranomaisille, kuten Finanssivalvonnalle tai poliisille, niiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Henkilötietolain mukaisesti rekisteriin on talletettu vain väärinkäytösepäilyjen selvittämiseksi tarpeellista tietoa.

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvä henkilötietojen käsittely on aiemmin voitu tietyissä tilanteissa perustaa tietosuojalautakunnan myöntämään henkilötietolain 43 §:n mukaiseen lupaan. Tietosuojalautakunnan ja sen lupatoimivallan poistumisen myötä tulisi tällaisesta henkilötietojen käsittelystä säätää laissa.

Rikkomuksista ilmoittamista koskevia säännöksiä on luottolaitostoiminnasta annetussa laissa, Finanssivalvonnasta annetussa laissa, arvopaperimarkkina-laissa, sijoitusrahastolaissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa.

3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on tehdä tarpeelliset EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämät täsmennykset rahoitusmarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön.

Lisäksi esityksellä tehdään joukko teknisiä täsmennyksiä luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ja eräisiin siihen liittyviin lakeihin, jotka perustuvat esimerkiksi Finanssivalvonnan, Suomen Pankin ja Rahoitusvakausvirastoon työssään havaitsemiin puutteisiin kansallisissa laeissa.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Rikkomuksista ilmoittamista koskeviin lukuisiin säännöksiin tehtäisiin tietosuojalainsäädännön voimaantulon edellyttämät tekniset tarkistukset pääosin tarkistamalla säännösten sisältämiä lakiviittauksia.

Väärinkäyttörekistereiden osalta aiemmin muutettua luottolaitostoiminnasta annettua lakia (HE 52/2018 vp) vastaavasti säädettäisiin muiden erikseen määriteltyjen rahoitusmarkkinatoimijoiden väärinkäyttösrekistereistä ja niiden edellytyksistä. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvään henkilötietojen käsittely on aiemmin voitu tietyissä tilanteissa perustaa tietosuojalautakunnan myöntämään henkilötietolain 43 §:n mukaiseen lupaan. Lautakunta on myöntänyt luvan tietyille rahoitusmarkkinoilla toimiville yrityksille. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen seurauksena tietosuojalautakunta ja sen lupatoimivalta poistuu, ja tällaisesta henkilötietojen käsittelystä tulee säätää laissa, jos uusi tietosuojalainsäädäntö edellyttää tarpeellista muuta lainsäädäntöä. Tämän johdosta myös sijoituspalvelulakiin ja maksulaitoslakiin ehdotetaan lisättävän säännökset, joissa viitataan luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin.

Lisäksi luottolaitostoiminnasta annettua lakia muutettaisiin säätämällä aiempaa yksityiskohtaisemmin salassapitovelvollisuuden alaisten tietojen luovuttamista koskevista poikkeuksista. Asianomaiseen säännökseen ehdotetaan lisäksi tehtäväksi myös uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät tarpeelliset muutokset. Asianomaiseen lainkohtaan lisättäisiin uusi säännös, jota koskevan kohdan mukaan tietoja voisi luovuttaa pankkialan lautakunnalle tai toimielimelle, joka on kuluttaja-riitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoitettu Euroopan komissiolle. Pankkialan lautakunta on Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE:n yhteydessä toimiva pankkilautakunta, jonka Suomi on ilmoittanut komissiolle kuluttajariitoja ratkaiseviksi toimielimiksi kuluttajariitalautakunnan ohella.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 ja 11 lukuun tehtäisiin myös taloudellisen aseman valvonnan edellytysten parantamiseen tähtäviä muutoksia. Erityisesti lisäpääomavaatimuksen asettamisen edellytyksiä täsmennettäisiin vastaamaan paremmin luottolaitosdirektiivin säännöksiä. Lain 10 luvun 2 §:ään ehdotetaan tehtäväksi muutoksia, jotka koskevat vähimmäispääoman ja ydinpääomaneriin luettavien instrumenttien ominaisuuksia.

Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi eräistä poikkeuksista osakeyhtiölain soveltamiseen luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin. Ehdotettujen poikkeussäännösten mukaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon kirjattuja osakkeita tai osuuksia vastaavaa pääomaa, jos se on luettu laitoksen ydinpääomaan, ei saisi jatkossa palauttaa tai käyttää voitonjakoon ilman Finanssivalvonnan antamaa lupaa. Lisäksi osakeyhtiölain mukaista oikeutta vaatia niin sanottua vähemmistöosinkoa rajoitettaisiin.

4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET

4.1 Taloudelliset vaikutukset

EU:n tietosuojalainsäädännön vaikutukset henkilötietojen käsittelyyn voivat olla merkittäviä ja sillä voi olla yrityksestä tai viranomaisesta riippuen huomattaviakin taloudellisia vaikutuksia. Finanssimarkkinoilla toimivat yritykset ovat jo ylläpitäneet rekistereitä väärinkäytöksiä koskevista tiedoista eikä lainsäädäntömuutoksen ennakoida vaikuttavan merkittävästi niille aiheutuviin kustannuksiin.

Sellaisille toimijoille, jotka eivät ole aiemmin ylläpitäneet väärinkäytösrekisteriä, aiheutuu kustannuksia tietojärjestelmämuutoksista ja henkilöstön koulutuksesta edellyttäen, että ne alkavat sellaisia pitää.

Esityksessä ehdotetuilla pääosin teknisillä muutoksilla ei olisi itsenäisiä vaikutuksia, vaan ne aiheutuisivat suoraan joko yleisesti sovellettavasta EU:n yleisestä tietosuojasetuksesta, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta tai tietosuojalainsäädännöstä taikka EU:n vakavaraisuusasetuksesta. Rahoitusmarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön ehdotetaan tehtäväksi tässä esityksessä ainoastaan käytännössä teknisiä muutoksia muilta osin, eikä niistä arvioida seuraavan taloudellisia tai muita vaikutuksia.

Sijoituspalvelulakiin ehdotettu muutos, joka koskee niin sanottuun vähimmäisosakepääomaan luettavia instrumentteja, on luonteelta sellainen, josta voi aiheutua suoria kustannuksia niille sijoituspalveluyrityksille, joiden nykyinen pääoma ei täyttäisi kokonaan EU:n vakavaraisuusasetuksen vaatimuksia. Asetuksen soveltamisen myötä osakkeille ja osuuksille on säädetty laatukriteerit, jotka ovat tiukemmat kuin kansallisessa yhteisölainsäädännössä. Jatkossa vähimmäispääoman tulee täyttää ydinpääomainstrumentilta vaaditut edellytykset, mistä voi aiheutua kustannuksia uusien pääomainstrumenttien hankkimisen johdosta.

Luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ja sijoituspalvelulakiin ehdotetut säännökset, joilla rajoitetaisiin oikeutta vähemmistöosingon vaatimiseen, ovat luonteelta sellaisia, joilla voi olla merkittäviäkin taloudellisia vaikutuksia tilanteissa, joissa vähemmistöosinkoa voitaisiin osakeyhtiölain nojalla vaatia. Tällaisten välillisten kustannusten arvioiminen teoreettisena tulevaisuudessa mahdollisesti tapahtuvana seikkana, on soveliaiden tilastoaineistojen ja tilastollisten todennäköisyysarvioiden puuttuessa mahdotonta tätä esitystä laatiessa arvioida. Ehdotetut säännökset johtuvat EU:n vakavaraisuusasetuksesta, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Ehdotetuilla muutoksilla ainoastaan tarkistetaan teknisiltä osin voimassa olevaa sääntelyä, eikä säännösten noudattamisesta seuraa uusia velvoitteita, joista aiheutuisi kustannuksia.

5 ASIAN VALMISTELU

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Valtiovarainministeriö pyysi 25 syyskuuta 2017 päivätyllä kirjeellä Rahoitusvakausrastoa, Finanssivalvontaa ja Suomen Pankkia tekemään ehdotuksia luottolaitoslainsäädäntöön tehtäviksi kohdennetuiksi tarkistuksiksi, joissa kysymys on erityisesti teknisluonteisista tai EU-lainsäädännön voimaansaattamisessa havaituista puutteista.

Esityksestä pyydettiin lausunnot [...]

6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ

[Esityksellä on liittymäkohtia eduskunnassa käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen eduskunnalle HE 9/2018 vp EU:n yleistä tietosuojasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi, joka annettiin eduskunnalle 1.3.2018.]

Esityksellä on liittymäkohtia eduskunnassa käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen eduskunnalle HE 52/2018 vp, jonka sisältämä 45. lakiehdotus liittyy väärinkäytösrekistereiden osalta tähän esitykseen.]

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki luottolaitostoiminnasta

7 luku. Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.

5 §. Luottolaitoksen johdon ajankäyttö. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin luottolaitosdirektiivin säännöksiä. Luottolaitosdirektiivin 91 artiklan 3 kohdan mukaan ylimmän hallintoelimen jäsenellä olevien samanaikaisten johtajatehtävien sallittavassa lukumäärässä on otettava huomioon yksilölliset olosuhteet ja laitoksen toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus. Direktiivin mukaan, jos laitos on kokonsa, sisäisen organisaationsa sekä toimintansa luonteen, laajuuden ja monimuotoisuuden perusteella merkittävä, sen muut kuin jäsenvaltiota edustavat hallintoelimen jäsenet eivät saa pitää samanaikaisesti enempää kuin yhtä seuraavista johtotehtävien yhdistelmistä: joko yhden liikkeenjohtoon osallistuvan johtajan ja kahden liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävän yhdistelmä tai neljän liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävät. Direktiivin sanamuoto on tarpeen ottaa tarkemmin huomioon kansallisessa lainsäädännössä, jotta epätarkoituksenmukaisia eroavaisuuksia jäsenvaltioiden lainsäädännössä ei olisi jatkossa. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että direktiivin sanamuoto kävisi selvemmin ilmi ehdotetusta säännöksestä tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi. Pykälän 3 momentin 1 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi lisäämällä kohtaan maininta konsernista. Voimassa olevaa lakia sovellettaessa yhdeksi johtotehtäväksi lasketaan hallituksen jäsenyydet tai toimitusjohtajuudet samaan konsolidointiryhmään tai samaan talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä. Koska konsolidointiryhmän käsite, joka on määritelty lain 1 luvun 16 §:ssä, eroaa ulottuvuudeltaan esimerkiksi tavanomaisen konsernin käsitteestä, joka puolesta on määritelty kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä, on ehdotetun säännöksen mukaisesti tarpeen ottaa huomioon sellaisten pankkiryhmien oikeudelliset rakenteet, jotka eivät nykyisen lain määritelmään lukeudu tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi.

6 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin korvaamalla momentin nykyisin sisältämä viittaus henkilötietolakiin viittauksella uuteen tietosuojalakiin. Momentin mukaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuojalain 6 §:n 2 momenttia, jossa säädetään rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi edellytettävistä riittävistä suoja-toimenpiteistä. Sen lisäksi ilmoittamismenettelyn tulisi sisältää ohjeet muista vaatimuksista, joilla laajettaisiin rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin ikään vastaamaan uutta tietosuojalakia. Tietosuojalain 34 §:ssä säädetään rajoituksista rekisteröidyn oikeuteen saada pääsy häntä koskeviin tietoihin, jonka mukaan rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä tietoihin, jos se saattaisi haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Nyt ehdotettavassa pykälässä tarkoitettussa tietojen käsittelyssä on kuitenkin kyse rikkomusten ehkäisemisestä tai selvittämisestä, minkä vuoksi on tarpeen erikseen säätää poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin. Lainsäädäntötoimenpiteiden, jotka tehdään tietosuoja-asetuksen 23 artiklan nojalla, tulee sisältää säännökset riittävistä suoja-toimenpiteistä, joilla rekisteröidyn oikeuksia voidaan turvata. Tästä syystä momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan rekisteröity voisi momentissa tarkoitetuissa tilanteissa pyytää tietosuoja-valtuutettua tarkastamaan henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden.

10 luku. Taloudellista asemaa koskevat vaatimukset

2 §. Vähimmäispääoma. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lisäämällä momenttiin uusi virke, jonka mukaan pääoman olisi täytettävä ydinpääomainstrumentteja koskevat vaatimukset EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti. Säännös olisi luonteeltaan selventävä viittaus. Momentin ensimmäinen virke vastaisi voimassa olevaa lakia sisällöltään muuttumattomana. Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan luottolaitoksen osakepääoman, osuuspääoman tai peruspääoman olisi oltava vähintään viisi miljoonaa euroa. Pääoman olisi oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä. Vastaavasti on säädetty sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:ssä. Pykälän 2 momentti olisi uusi. EU:n vakavaraisuusasetuksen voimaantulon myötä osakkeille ja osuuksille on säädetty laatukriteerit, jotka ovat tiukemmat kuin yhteisölainsäädännössä. Tämän johdosta momentissa olisi selventävä viittaus, jonka mukaan vähimmäispääoman tulee täyttää EU:n vakavaraisuusasetuksen ydinpääomainstrumentilta vaaditut edellytykset asetuksessa säädetyllä tavalla. Voimassa olevan lain nykyinen 3 momentti kumoutuisi edellä olevan johdosta.

2 a §. Luottolaitoksia koskevat poikkeukset osakeyhtiölain soveltamisesta. Pykälä olisi uusi. EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan luottolaitoksen pääomainstrumentit kelpaavat ydinpääomainstrumenteiksi vain, jos ne ovat eräpäivättömiä. Asetuksen 1 kohdan f alakohdan mukaan instrumenttien pääoman määrää ei saa olla mahdollista vähentää tai maksaa takaisin, jollei ole kyseessä joko luottolaitoksen selvitystila- ja konkurssimenettely taikka instrumenttien harkinnanvarainen takaisinosto tai muu harkinnanvarainen pääoman vähentämiskeino, joka edellyttää, että luottolaitoksen on täytynyt saada siihen asetuksen 77 artiklan mukaisesti toimivaltaiselta viranomaiselta etukäteinen lupa. Asetuksen 77 artiklan mukaan laitoksen on pyydettävä toimivaltaiselta viranomaiselta lupaa laitoksen liikkeeseen laskemien ydinpääoman luettavien instrumenttien vähentämiseen, lunastamiseen tai takaisinostoon sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä sallitulla tavalla. Koska sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisällytetään luottolaitosten ydinpääomaan, se tulisi selvemmin rinnastaa osakesijoitukseen rahastoon kirjattujen erien vähentämisen osalta. Tästä johtuen ehdotetun 1 momentin mukaisesti sijoitettua vapaata pääomaa ei tulisi voida palauttaa tai käyttää voitonjakoon ilman Finanssivalvonnan ennakkoon antamaa lupaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin osakeyhtiölain 13 luvun 7 §:n vähemmistöosinkoa koskevan säännöksen soveltamista koskevasta poikkeuksesta, jonka mukaan sitä ei sovellettaisi luottolaitoksiin. Säännös on tarpeen luottolaitosten osakkeiden ydinpääomakelpoisuuden turvaamiseksi. EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan h alakohdassa säädetään ydinpääomainstrumenttien voitonjakoon liittyvistä edellytyksistä. Artiklan h alakohdan v –alakohdan mukaan ydinpääomainstrumenttikelpoisuuden edellytyksenä on, että instrumentteja koskevissa ehdoissa luottolaitosta ei velvoiteta jakamaan voittoa instrumenttien haltijoille eikä luottolaitos ole siihen muutenkaan velvoitettu. Vähemmistöosinkoa koskevan osakeyhtiölain 13 luvun 7 §:n mukaan osakkeenomistajat voivat tietyin edellytyksin vaatia jaettavaksi vähintään puolta tilikauden voitosta osinkona. Osakeyhtiölain mukaan oikeutta vähemmistöosinkoon on mahdollista rajoittaa vain kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella. Tästä pääsäännöstä on tarpeen poiketa, jotta luottolaitosten osakkeiden ydinpääomakelpoisuus voidaan turvata. Vähemmistöosingon vaatimismahdollisuus saattaisi estää pääomainstrumenttien lukemisen ydinpääomaan, joten ydinpääomainstrumenttien haltijoilta on syytä kansallisessa lainsäädännössä sulkea pois vähemmistöosingon vaatimismahdollisuus.

11 luku. Taloudellisen aseman valvonta

6 §. Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin 2 momenttiin, jossa tarkemmin säädettäisiin niistä tapauksista, joissa Finanssivalvonnan tulisi lisäpääomavaatimus asettaa. Momentissa mainittu tarkoituksenmukaisuuteen perustuva harkinta korvattaisiin vaatimuksella siitä, että Finanssivalvonta katsoisi lisäpääomavaatimuksen asettamisen olevan välttämätön luottolaitokseen kohdistuvien tai siihen tulevaisuudessa kohdistuvien olennaisten riskien kattamiseksi. Tällä suhteellisuusperiaatteen mukaisella harkinnalla olisi tarkoitus selvittää, että lisäpääomavaatimus voidaan asettaa sellaisissa tilanteissa, missä muut käytettävissä olevat keinot eivät ole riittäviä pankin pääoman riittävyyden varmistamiseksi tai pankkiin kohdistuvien olennaisten riskien kattamiseksi. Lisäksi pykälän 4 momenttiin sisältyisi voimassa olevaa lakia ja direktiiviä vastaava yleinen listaus Finanssivalvonnan lisäpääomavaatimusta asetettaessa huomioon otettavista seikoista, mikä osaltaan rajoittaisi lisäpääomavaatimuksen asettamista. Muuten säännös vastaisi voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lisäpääomavaatimuksen direktiivin mukaisen asettamisen mahdollistamiseksi tarpeelliset lisäykset. Momentin 1 kohdan a alakohdan mukaan lisäpääomavaatimus voitaisiin asettaa silloin, kun luottolaitoksen omien varojen määrä ei riittäisi täyttämään luottolaitoksen 9 luvun 1 §:n mukaisesti arvioimaa kokonaisriskin edellyttämää pääomatarvetta tai tämä 9 luvun 1 §:n arvio ei täyttäisi edellä mainitussa lainkohdassa sille asetettuja vaatimuksia. Kohtaa laajennettaisiin siten koskemaan kokonaisuudessaan, ei pelkästään omien varojen määrän osalta, direktiivin 73 artiklaa (sisäisen pääoman riittävyyden arviointi, ns. ICAAP), joka on mainittu 104 artiklan 2 kohdan a alakodassa, vaan myös sisäisen pääoman riittävyyden arvioimiselle 73 artiklassa asetettuja laadullisia vaatimuksia.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan b alakohta vastaisi voimassa olevaa lakia perusteluineen. Kohdan uudeksi c alakohdaksi lisättäisiin direktiivin 102 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen viittaus 74 artiklaan, eli 9 luvun 2 §:n mukaiseen riskienhallintajärjestelmään. Lisäpääomavaade voitaisiin siten asettaa myös riskienhallintajärjestelmän laadullisten kriteerien jäädessä täyttymättä tilanteessa, jossa 1 momentin mukaisesti muiden ohjauskeinojen ei voida katsoa olevan riittäviä riskienhallintajärjestelmän olennaisten riskien kattamiseksi. Tämän perusteen käytettävyyys on nykyisessä laissa jäänyt epäselväksi. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 2 kohta, joka vastaisi voimassa olevan lain 3 momenttia. Käytännössä lisäpääomavaateet on asetettu tähän mennessä tämän säännöksen nojalla. Perustetta tulisi voida käyttää kaikissa niissä tilanteissa, joissa pankin tase-eriä tai taseen ulkopuolisia sitoumuksia, joihin liittyville riskeille ei ole asetettu pääomavaatimusta 10 luvussa tai EU:n vakavaraisuusasetuksessa tai joihin liittyville riskeille on asetettu ilmeisen riittämätön pääomavaatimus. Pääomavaatimuksen asettamisen tai korottamisen edellytyksenä olisi edelleen, että riskit voidaan luotettavasti tunnistaa ja mitata. Lisäksi 2 momenttiin lisättäisiin uusi 3 kohta ja voimassa olevan lain 2 kohta siirtyisi perusteluineen momentin 4 kohdaksi. Uudessa 3 kohdassa mahdollistettaisiin lisäpääomavaatimuksen asettaminen pankin 7 luvun 1 §:n mukaisen hallinto- ja ohjausjärjestelmän puutteellisuuden tai pankin liiketoimintamallin aiheuttaessa riskejä, joille ei muutoin ole asetettu pääomavaatimusta eikä muiden ohjauskeinojen voida katsoa olevan riittäviä. Tästäkin syystä asetettavan vaatimuksen edellytyksenä olisi, että riskit voidaan luotettavasti tunnistaa. Näiden perusteiden käytettävyyys on nykyisessä laissa jäänyt epäselväksi.

Pykälän 3 ja 4 momentti vastaisivat voimassa olevan lain 4 ja 5 momenttia.

9 §. Maksuvalmiutta koskevat lisävaatimukset. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi luottolaitosdirektiivin 105 artiklaan perustumaton Finanssivalvonnan tarpeellista harkintavaltaa koskeva

rajoitus, jonka mukaan maksuvalmiutta koskevaa lisävaatimusta ei voisi asettaa, jos maksuvalmius voitaisiin muuten riittävästi varmistaa. Momentissa mainittu tarkoituksenmukaisuuteen perustuva harkinta korvattaisiin vaatimuksella siitä, että Finanssivalvonta katsoisi lisävaatimuksen asettamisen olevan välttämätön luottolaitokseen kohdistuvien tai siihen tulevaisuudessa kohdistuvien olennaisten riskien kattamiseksi. Luottolaitosdirektiivin mukaan valvojan tulee arvioida, onko vaatimuksen asettaminen välttämätöntä maksuvalmiusriskien kattamiseksi. Valvojalla olisi siten oltava harkintavaltaa, asettaako se vaatimuksen vai ei esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa maksuvalmiusriskit ovat korkeat, mutta luottolaitos kykenee ne kuitenkin hallitsemaan. Momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan enemmän luottolaitosdirektiiviä. Pykälän 4 momentissa olisi lisäksi lueteltu ne tekijät, jotka Finanssivalvonnan on otettava huomioon vaatimuksen asettamista harkitessaan ja jotka rajoittavat sanottua harkintavaltaa.

15 luku. Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa.

5 §. Markkinointirajoitus. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana kansallisena lisäsääntelynä.

15 §. Tietojen luovuttamista koskevat poikkeukset salassapitovelvollisuuteen. Säännöksen nimi ehdotetaan muutettavaksi nykyisestä sekä pykälään ehdotetaan otettavaksi nyt kumottavaksi ehdotetut lain 15 luvun 16 ja 17 §:iä vastaavat säännökset. Pykälään ehdotetaan lisäksi tehtäväksi tietosuoja-lainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälässä tarkoitetut tiedot, silloin kun ne koskevat luonnollista henkilöä, ovat henkilötietoja. Tällöin tietojen käsittelyyn sovelletaan aina ensisijaisesti yleistä tietosuoja-asetusta, ja sen ohella uutta tietosuojaalakia. Säännöksessä ehdotetaan säädettäväksi poikkeuksesta luottolaitosten pankkisalaisuusvelvoitetta koskevaan pääsääntöön. Edellä olevasta kuitenkin seuraa, että tietojen käsittelijän olisi aina ensisijaisesti varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja luovuttaminen olisi yleisen tietosuoja-asetuksen velvoitteiden mukaista.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi rakenteellisesti lisäämällä momenttiin luettelointi niistä poikkeuksista, joita pankkisalaisuuden alaisten tietojen luovuttamiseen voidaan soveltaa. Momentin johdantolauseen täsmentämisellä ottamalla siihen nimenomainen viittaus yleiseen tietosuoja-asetukseen korostettaisiin tietoja luovuttavan tahon velvollisuutta varmistaa yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten edellytysten olemassaolo tietojen käsittelylle ja luovuttamiselle ennen tietojen luovuttamista. Momentin 1 kohta vastaisi voimassa olevan lain 1 momenttia asiasisällöltään muuttumattomana. Samoin momentin 2 kohta vastaisi voimassa olevan pykälän 2 momenttia. Momentin 3 kohta olisi uusi, ja se on tarpeen lain 15 luvun 18 a §:ään sisältyvästä luottolaitosten oikeudesta käsitellä tietoja niihin kohdistuvista rikoksista ja rikosepäilyistä johdosta. Momentin 4 kohta vastaisi kumottavaa 15 luvun 16 §:ää ja 5 kohta kumottavaa 15 luvun 17 §:ää. Momentin 6 kohta olisi myös uusi. Ehdotettavan kohdan mukaan tietoja voisi luovuttaa pankkialan lautakunnalle tai toimielimelle, joka on kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoitettu Euroopan komissiolle. Pankkialan lautakunta on Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE:n yhteydessä toimiva pankkilautakunta, jonka Suomi on ilmoittanut komissiolle kuluttajariitoja ratkaiseviksi toimielimiksi kuluttajariitalautakunnan ohella. Säännös olisi tarpeen, jotta tietoja voisi luovuttaa lautakuntaan tai toimielimeen saatetun asian käsittelemistä varten.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan pykälän 3 momentin viimeistä virkettä sisällöltään muuttumattomana. Pykälän 3 momentin mukaan luovuttaa saisi ainoastaan sellaisia tietoja, jotka ovat

välttämättömiä kyseessä olevien tehtävien suorittamiseksi, minkä ohella edellytettäisiin luovutuksen-saajalta lain 15 luvun 14 §:ää vastaavan salassapitovelvollisuuden noudattamisesta tai muun vastaavan salassapitovelvollisuuden noudattamisesta, jollainen voisi esimerkiksi eräissä tilanteissa olla sopimukseen perustuva velvollisuus. Ehdotettu säännös on tarpeen, koska perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytännön mukaan tilanteissa, joissa luovutettavia tietoja ei ole lueteltu tyhjentävästi, soveltuvaan säännökseen on tullut sisällyttää vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta. Momentin viimeinen virke vastaisi voimassa olevan pykälän 1 ja 2 momenttien viimeisiä virkeitä.

Luvun 16 ja 17 §:t ehdotetaan kumottavaksi nyt ehdotetun 15 §:n johdosta tarpeettomina.

Voimaantulosäätös. Lain voimaantulosäätöksen 7 momentin 2 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä kävisi selkeämmin ilmi se, että Rahoitusvakuusvirasto voi velvoittaa vanhan talletussuojarahaston siirtämään talletussuojarahastoon varoja aina, jos säännöksen 1 kohdassa mainitut ylimääräiset vuotuiset talletussuojamaksut eivät riitä korvattavien talletusten tai muiden velvoitteiden maksamiseen tai niitä ei saada kerättyä tarpeeksi nopeasti tai vakauden turvaavalla tavalla. Muutos olisi nykyistä säännöstä selventävä.

1.2 Laki Finanssivalvonnasta

71 a §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälän 2 ja 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin korvaamalla momentin nykyisin sisältämä viittaus henkilötietolakiin viittauksella uuteen tietosuojalakiin. Momentin mukaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuojalain 6 §:n 2 momenttia, jossa säädetään rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi edellytettävistä riittävästä suojatoimenpiteistä. Sen lisäksi ilmoittamismenettelyn tulisi sisältää ohjeet muista vaatimuksista, joilla laajettaisiin rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin niin ikään vastaamaan uutta tietosuojalakia. Tietosuojalain 34 §:ssä säädetään rajoituksista rekisteröidyn oikeuteen saada pääsy häntä koskeviin tietoihin, jonka mukaan rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä tietoihin, jos se saattaisi haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Nyt ehdotettavassa pykälässä tarkoitettussa tietojen käsittelyssä on kyse rikkomusten ehkäisemisestä tai selvittämisestä, minkä vuoksi on tarpeen erikseen säätää poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin.

1.3 Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta

6 luku. Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta

1 §. Vähimmäispääoma. Pykälän 7 momenttia ehdotetaan muutettavaksi, koska EU:n vakavaraisuusasetuksen voimaantulon myötä osakkeille on säädetty laatukriteerit, jotka ovat tiukemmat kuin yhteisöläinsäädännössä. Tämän johdosta pykälässä tarkoitettujen vähimmäispääomaan luettavan osakepääoman olisi täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan mukaiset vaatimukset. Ehdotettua säännöstä ei kuitenkaan sovellettaisi heti lain tultua voimaan, vaan niille sijoituspalveluyrityksille, jotka eivät nyt täytä asetuksen vaatimuksia, varattaisiin vuoden mittainen siirtymäaika kohtuuttomien taloudellisten vaikutusten ehkäisemiseksi.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 momentti, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksiin sovelletaan, mitä luottolaitostoinnasta annetun lain 10 luvun 2 a §:ssä säädetään. EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan laitoksen pääomainstrumentit kelpaavat ydinpääomainstrumenteiksi vain, jos ne ovat eräpäivättömiä. Asetuksen 1 kohdan f alakohdan mukaan instrumenttien pääoman määrää ei saa olla mahdollista vähentää tai maksaa takaisin, jollei ole kyseessä

joko laitoksen selvitystila- ja konkurssimenettely taikka instrumenttien harkinnanvarainen takaisinosto tai muu harkinnanvarainen pääoman vähentämiskeino, joka edellyttää, että laitoksen on täytynyt saada siihen asetuksen 77 artiklan mukaisesti toimivaltaiselta viranomaiselta etukäteinen lupa. Asetuksen 77 artiklan mukaan laitoksen on pyydettävä toimivaltaiselta viranomaiselta lupa laitoksen liikkeeseen laskemien ydinpääoman luettavien instrumenttien vähentämiseen, lunastamiseen tai takaisinostoon sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä sallitulla tavalla. Koska sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisällytetään ydinpääomaan, se tulisi selvemmin rinnastaa osakesijoitukseen rahastoon kirjattujen erien vähentämisen osalta. Tästä johtuen ehdotetun 1 momentin mukaisesti sijoitettua vapaata pääomaa ei tulisi voida palauttaa tai käyttää voitonjakoon ilman Finanssivalvonnan ennakkoon antamaa lupaa. Viittauksesta seuraa myös, että osakeyhtiölain 13 luvun 7 §:n vähemmistöosinkoa koskevaa säännöstä ei sovellettaisi sijoituspalveluyrityksiin. Säännös on tarpeen osakkeiden ydinpääomakelpoisuuden turvaamiseksi. EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan h alakohdassa säädetään ydinpääomainstrumenttien voitonjakoon liittyvistä edellytyksistä. Artiklan h alakohdan v ala-alakohdan mukaan ydinpääomainstrumenttikelpoisuuden edellytyksenä on, että instrumentteja koskevissa ehdoissa laitosta ei velvoiteta jakamaan voittoa instrumenttien haltijoille eikä laitos ole siihen muutenkaan velvoitettu. Vähemmistöosinkoa koskevan osakeyhtiölain 13 luvun 7 §:n mukaan osakkeenomistajat voivat tietyin edellytyksin vaatia jaettavaksi vähintään puolta tilikauden voitosta osinkona. Osakeyhtiölain mukaan oikeutta vähemmistöosinkoon on mahdollista rajoittaa vain kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella. Tästä pääsäännöstä on tarpeen poiketa, jotta myös sijoituspalveluyritysten osakkeiden ydinpääomakelpoisuus voidaan turvata. Vähemmistöosinгон vaatimismahdollisuus saattaisi estää pääomainstrumenttien lukemisen ydinpääomaan, joten ydinpääomainstrumenttien haltijoilta on syytä kansallisessa lainsäädännössä sulkea pois vähemmistöosinгон vaatimismahdollisuus.

10 luku. Menettelytavat asiakassuhteessa

15 a §. Väärinkäytöksiin liittyvien henkilötietojen käsittely. Pykälä olisi uusi. Ehdotettavan säännöksen mukaan sijoituspalveluyritykseen sovellettaisiin, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 18 a §:ssä säädetään väärinkäytöksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä.

12 luku. Salassapito ja asiakkaan tunteminen

2 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tietosuoja-lainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälässä tarkoitettut tiedot, silloin kun ne koskevat luonnollista henkilöä, ovat henkilötietoja. Tällöin tietojen käsittelyyn sovelletaan aina ensisijaisesti yleistä tietosuoja-asetusta, ja sen ohella uutta tietosuoja-lakia. Säännös koskisi poikkeuksia salassapito-velvoitetta koskevaan pääsääntöön, kuten nykyisinkin. Edellä olevasta kuitenkin seuraa, että tietojen käsittelijän olisi aina ensisijaisesti varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja luovuttaminen olisi yleisen tietosuoja-asetuksen velvoitteiden mukaista. Pykälän 2 momentin johdantolauseen tämentämisellä ottamalla siihen nimenomainen viittaus yleiseen tietosuoja-asetukseen korostettaisiin tietoja luovuttavan tahon velvollisuutta varmistaa yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten edellytysten olemassaolo tietojen käsittelylle ja luovuttamiselle ennen tietojen luovuttamista. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevan lain 1 momenttia asiasisällöltään muuttumattomana lukuun ottamatta viittausta kumottavaan henkilötietolakiin, jonka sijasta viittaus koskisi yleisen tietosuoja-asetuksen asianomaisia artikloja. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava tietosuoja-lainsäädännön edellyttämä muutos.

1.4 Maksulaitoslaki

39 a §. Väärinkäytöksiin liittyvien henkilötietojen käsittely. Pykälä olisi uusi. Ehdotettavan säännöksen mukaan maksulaitokseen sovellettaisiin, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 18 a §:ssä säädetään väärinkäytöksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä.

1.5 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

3 luku. Säännellyn markkinan toiminnan järjestäminen

3 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälän 1 ja 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin korvaamalla momentin nykyisin sisältämä viittaus henkilötietolakiin viittauksella uuteen tietosuojalakiin. Momentin mukaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuojalain 6 §:n 2 momenttia, jossa säädetään rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi edellytettävistä riittävistä suojatoimenpiteistä. Sen lisäksi ilmoittamismenettelyn tulisi sisältää ohjeet muista vaatimuksista, joilla laajettaisiin rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin niin ikään vastaamaan uutta tietosuojalakia. Tietosuojalain 34 §:ssä säädetään rajoituksista rekisteröidyn oikeuteen saada pääsy häntä koskeviin tietoihin, jonka mukaan rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä tietoihin, jos se saattaisi haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Nyt ehdotettavassa pykälässä tarkoitettussa tietojen käsittelyssä on kyse rikkomusten ehkäisemisestä tai selvittämisestä, minkä vuoksi on tarpeen erikseen säätää poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin.

1.6 Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista

7 luku. Toiminnan järjestäminen

11 §. Salassapitovelvollisuus. Pykälän 3 momentin johtolause ehdotetaan muutettavaksi tietosuojalainsäädännön edellyttämiä muutoksia vastaavasti. Pykälässä tarkoitettut tiedot, silloin kun ne koskevat luonnollista henkilöä, ovat henkilötietoja. Tällöin tietojen käsittelyyn sovelletaan aina ensisijaisesti yleistä tietosuoja-asetusta, ja sen ohella uutta tietosuojalakia. Säännös koskisi poikkeuksia salassapitovelvoitetta koskevaan pääsääntöön, kuten nykyisinkin. Edellä olevasta kuitenkin seuraa, että tietojen käsittelijän olisi aina ensisijaisesti varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja luovuttaminen olisi yleisen tietosuoja-asetuksen velvoitteiden mukaista. Pykälän 3 momentin johdantolauseeseen täsmentämisellä ottamalla siihen nimenomainen viittaus yleiseen tietosuoja-asetukseen korostettaisiin tietoja luovuttavan tahon velvollisuutta varmistaa yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten edellytysten olemassaolo tietojen käsittelylle ja luovuttamiselle ennen tietojen luovuttamista. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevan pykälän 3 momenttia asiasisällöltään muuttumattomana lukuun ottamatta viittausta kumottavaan henkilötietolakiin, jonka sijasta viittaus koskisi yleisen tietosuoja-asetuksen asianomaisia artikloja. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava tietosuojalainsäädännön edellyttämä muutos.

21 luku. Finanssivalvontaa koskevat säännökset

14 §. Henkilötiedot ja muut tiedot. Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset muuttamalla viittaukset kumottavaan henkilötietolakiin viittauksilla yleiseen tietosuoja-asetukseen sekä tietosuojalakiin. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa lakia. Samoin pykälän 2 momentti säilyisi sisällöltään muuttumattomana.

22 luku. Seuraamukset, muutoksenhaku ja rikkomuksista ilmoittaminen

9 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin korvaamalla momentin nykyisin sisältämä viittaus henkilötietolakiin viittauksella uuteen tietosuojalakiin. Momentin mukaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuojalain 6 §:n 2 momenttia, jossa säädetään rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi edellytettävistä riittävistä suojatoimenpiteistä. Sen lisäksi ilmoittamismenettelyn tulisi sisältää ohjeet muista vaatimuksista, joilla laajettaisiin rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin ikään vastaamaan uutta tietosuojalakia. Tietosuojalain 34 §:ssä säädetään rajoituksista rekisteröidyn oikeuteen saada pääsy häntä koskeviin tietoihin, jonka mukaan rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä tietoihin, jos se saattaisi haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Nyt ehdotettavassa pykälässä tarkoitettussa tietojen käsittelyssä on kyse rikkomusten ehkäisemisestä tai selvittämisestä, minkä vuoksi on tarpeen erikseen säätää poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin.

1.7 Arvopaperimarkkinalaki

12 luku. Markkinoiden väärinkäyttö

3 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin korvaamalla momentin nykyisin sisältämä viittaus henkilötietolakiin viittauksella uuteen tietosuojalakiin. Momentin mukaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuojalain 6 §:n 2 momenttia, jossa säädetään rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi edellytettävistä riittävistä suojatoimenpiteistä. Sen lisäksi ilmoittamismenettelyn tulisi sisältää ohjeet muista vaatimuksista, joilla laajettaisiin rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin ikään vastaamaan uutta tietosuojalakia. Tietosuojalain 34 §:ssä säädetään rajoituksista rekisteröidyn oikeuteen saada pääsy häntä koskeviin tietoihin, jonka mukaan rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä tietoihin, jos se saattaisi haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Nyt ehdotettavassa pykälässä tarkoitettussa tietojen käsittelyssä on kyse rikkomusten ehkäisemisestä tai selvittämisestä, minkä vuoksi on tarpeen erikseen säätää poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin.

1.8 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

2 luku. Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli

22 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin korvaamalla momentin nykyisin sisältämä viittaus henkilötietolakiin viittauksella uuteen tietosuojalakiin sekä muuttamalla momenttia vastaamaan nyt ehdotettuja muutoksia. Momentin mukaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuojalain 6 §:n 2 momenttia, jossa säädetään rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi edellytettävistä riittävistä suojatoimenpiteistä. Sen lisäksi ilmoittamismenettelyn tulisi sisältää ohjeet muista vaatimuksista, joilla laajennettaisiin rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Pykälän 2 momentti säilyisi muuttumattomana. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin ikään vastaamaan uutta tietosuojalakia. Tietosuojalain 34 §:ssä säädetään rajoituksista rekisteröidyn oikeuteen saada pääsy häntä koskeviin tietoihin, jonka mukaan rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä tietoihin, jos se saattaisi haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Nyt ehdotettavassa pykälässä tarkoitettussa tietojen käsittelyssä on kyse rikkomusten ehkäisemisestä tai selvittämisestä, minkä vuoksi on tarpeen erikseen säätää poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin.

1.9 Sijoitusrahastolaki

21 luku. Salassapito- ja vahingonkorvausvelvollisuus sekä sijoittajan tunnistaminen

133 a §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälässä tarkoitettut tiedot, silloin kun ne koskevat luonnollista henkilöä, ovat henkilötietoja. Tällöin tietojen käsittelyyn sovelletaan aina ensisijaisesti yleistä tietosuoja-asetusta, ja sen ohella uutta tietosuojalakia. Säännös koskisi poikkeuksia salassapitovelvoitetta koskevaan pääsääntöön, kuten nykyisinkin. Edellä olevasta kuitenkin seuraa, että tietojen käsittelijän olisi aina ensisijaisesti varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja luovuttaminen olisi yleisen tietosuoja-asetuksen velvoitteiden mukaista. Pykälän 1 momentin johdantolauseen täsmentämisellä ottamalla siihen nimenomainen viittaus yleiseen tietosuoja-asetukseen korostettaisiin tietoja luovuttavan tahon velvollisuutta varmistaa yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten edellytysten olemassaolo tietojen käsittelylle ja luovuttamiselle ennen tietojen luovuttamista. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevan lain 1 momenttia asiassällöltään muuttumattomana lukuun ottamatta viittausta kumottavaan henkilötietolakiin, jonka sijasta viittaus koskisi yleisen tietosuoja-asetuksen asianomaisia artikloja. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava tietosuojalainsäädännön edellyttämä lainsäädäntöviittauksen muutos.

22 luku. Seuraamukset ja rikkomuksista ilmoittaminen

150 §. Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin korvaamalla momentin nykyisin sisältämä viittaus henkilötietolakiin viittauksella uuteen tietosuojalakiin. Momentin mukaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuojalain 6 §:n 2 momenttia, jossa säädetään rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi edellytettävistä riittävästä suojatoimenpiteistä. Sen lisäksi ilmoittamismenettelyn tulisi sisältää ohjeet muista vaatimuksista, joilla laajettaisiin rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin ikään vastaamaan uutta tietosuojalakia. Tietosuojalain 34 §:ssä säädetään rajoituksista rekisteröidyn oikeuteen saada pääsy häntä koskeviin tietoihin, jonka mukaan rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä tietoihin, jos se saattaisi haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Nyt ehdotettavassa pykälässä tarkoitettussa tietojen käsittelyssä on kyse rikkomusten ehkäisemisestä tai selvittämisestä, minkä vuoksi on tarpeen erikseen säätää poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin.

1.10 Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista

4 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska pykälässä tarkoitettut sitoumukset on EU:n vakavaraisuusasetuksessa (EU) No 575/2013 määritelty aiempaa laajemmin eivätkä kaikilta osin enää rinnastu osakeyhtiölaissa tarkoitettuihin pääomalainoihin.

5 §. Pykälän 3 momenttia tarkennettaisiin siten, että siinä korostettaisiin Finanssivalvonnan oikeutta vastustaa absorptiosulautumista, jos sulautuminen todennäköisesti vaarantaa vastaanottavan luottolaitoksen toimilupaedellytysten säilymisen. Käytännössä YVM-asetuksen myötä Euroopan keskuspankki antaa momentissa tarkoitettun ilmoituksen. Kuten nykyäänkin, Finanssivalvonnalla olisi ilmoitettava vastustuksestaan kuukauden kuluessa velkojien kuulutukselle asetetusta määräpäivästä. Sellaisissa harvinaisissa tapauksissa, joissa velkojien kuulutuksen hakemista ei jostakin syystä ole tarpeen tehdä ja jossa ei siten ole velkojille asetettua määräpäivää eikä siten myöskään määräpäivää Finanssivalvonnan ilmoitukselle, Finanssivalvonnan oikeus vastustaa sulautumista tulee silti mahdollistaa ennen sulautumisen rekisteröintiä. Lisäksi pykälän osakeyhtiölain viittauksiin tehtäisiin luetta-
vuutta parantavia selvennyksiä sekä Rahoitustarkastus korvattaisiin Finanssivalvonnalla.

5 a §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Voimassa olevan osakeyhtiölain 624/2006 säätämisen yhteydessä liikepankkilakia on tarkastettu esimerkiksi 5 a §:n viittausten osalta eikä liikepankkilain ja osakeyhtiölain yhteensopivuutta ole tarkemmin arvioitu. 5 a § on aikoinaan säädetty ehkäisemään tilanteita, joissa on kiusantekotarkoituksessa pyritty vaikeuttamaan pankin toiminnan uudelleenjärjestelyä erityisesti tilanteessa, jossa sulautuvan luottolaitoksen lakisääteiset toimintaedellytykset ovat merkittävästi heikentyneet. Pykälässä on edellytetty Finanssivalvonnan lausuvan sulautumisen vaikutuksista velkojan asemaan ja lain perusteluissa on edellytetty, että Finanssivalvonta kuulee sekä sulautuvaa yhtiötä että velkojaa ennen lausunnon antamista. Osakeyhtiölain 16 luvun 15 §:n 2 momentin mukaan yhtiö voi kuitenkin osoittaa rekisteriviranomaiselle kuukauden kuluessa määräpäivästä panneensa vireille kanteen sen vahvistamiseksi, että velkoja on saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan estääkseen sulautumisen raukeamisen. Näin sekä luottolaitoksen että velkojan asema on turvattu. Osakeyhtiölain säännös merkitsee myös sitä, että jotta liikepankkilain 5 a §:llä olisi mitään merkitystä, Finanssivalvonnan tulisi ehtiä kuulla luottolaitosta ja velkojaa samassa kuukauden määräajassa. Käytännössä tämä on mahdotonta.

5 b §. Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lakitekniisiä tarkennuksia. Pykälän 1 momentista ehdotetaan kumottavaksi viittauksen lain 4 ja 5 a §:iin, jotka ehdotetaan tällä esityksellä kumottaviksi. Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin erityisesti, että Finanssivalvonta voi vastustaa rekisteriviranomaisen antamaa sulautumista koskevaa täytäntöönpanolupaa, ei itse sulautumista. Lain 5 §:n 3 ja 4 momenttia, jossa säädetään absorptiosulautumisen vastustamisesta, ei nimittäin sovelleta rajat ylittävissä sulautumisissa. Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia.

9 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan kumottavaksi viittauksen lain 4 ja 5 a §:iin, jotka ehdotetaan tällä esityksellä kumottaviksi.

13 §. Pykälän 1 momentin 2 lause ehdotetaan kumottavaksi, koska lain 4 § ehdotetaan tällä esityksellä kumottavaksi.

1.11 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettu laki

5 luku. Valvontaviranomaisten tehtävät

31 §. Finanssivalvonnan tehtävät. Pykälän 1 momentin 2 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaisi paremmin suhteellisuusperiaatetta sekä finanssikonglomeraattidirektiivin (2002/87/EY) muutosdirektiivin 2011/89/EU 2 artiklan 8 kohdan b alakohtaa. Muutosdirektiivin mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä tehtävä arvio on yhtenäistettävä luottolaitosdirektiivin tarkoittaman valvojan arvion kanssa. Finanssikonglomeraattidirektiivi ei muutenkaan edellytä vuosittaista kirjallista arviota. Luottolaitoslain 11 luvun 2 §:n mukaan arvio on tehtävä säännöllisesti ja muun muassa arviointitiheydessä on otettava huomioon luottolaitoksen toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus. Aikaisemmin tämä arvio tuli laatia vuosittain mutta voimassa olevan lain mukaisesti Finanssivalvonta voi käyttää suhteellisuusperiaatteen mukaista harkintaa vähemmän merkittävien valvottavien kohdalla. Esitetyllä muutoksella mahdollistettaisiin siten myös pankkitoimintapainotteisten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien kohdalla Finanssivalvonnan harkinta arvion laatimistiheydestä ja laajuudesta. Arvio tulisi tehdä säännöllisesti, käytännössä kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

1.12 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta

1 luku. Yleiset säännökset.

6 §. Lain tavoitteet ja yleiset soveltamisperiaatteet. Pykälän 1 momentin 5 kohta ehdotetaan kumottavaksi. Lisäksi pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi vastaamaan kriisinratkaisudirektiivin sanamuotoa. Nykymuodossaan momentissa luetellut kriisinratkaisun yleiset tavoitteet eivät täysin vastaa kriisinratkaisudirektiivin 2014/59/EU 31 artiklan 2 kohdan mukaisia tavoitteita. Tavoitteita käytetään kriisinratkaisuedellytysten arvioinnissa, joten Rahoitusvakausviraston työn kannalta on tärkeää, että tavoitteista on säädetty mahdollisimman yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Kuitenkin myös varallisuusarvojen säilyttäminen ja kriisinratkaisun kustannusten minimointi ovat myös kriisinratkaisudirektiivin 31 artiklan nojalla olennaisia tavoitteita, joten säännös ehdotetaan siirrettäväksi pykälän 2 momenttiin.

6 luku. Osakkeiden, osuuksien ja eräiden muiden tase-erien arvon alentaminen ja muuntaminen sekä osakkeiden ja osuuksien mitätöiminen.

1 §. Velvollisuus alentaa omaan pääomaan luettavien erien nimellisarvoa sekä alentaa ja muuntaa eräitä muita tase-eriä. Pykälän 9 momentti ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että siinä ei määriteltäisi Rahoitusvakausviraston kriisinratkaisuvälineiden käytön järjestystä, vaan Rahoitusvakausvirasto voisi tehdä päätökset tilanteen vaatimassa asianmukaisessa järjestyksessä. Yritysmuodon muuttaminen saattaa olla tarkoituksenmukaisinta suorittaa vasta se jälkeen, kun sulautuminen tai muu järjestely on ensin toteutettu. Toiseksi pykälän 9 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että Rahoitusvakausvirasto voisi muuttaa myös talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (599/2010) mukaisen osuuskuntamuotoisen keskusyhteisön osakeyhtiöksi. Muutoksen tarkoituksena olisi mahdollistaa yhteenliittymään kohdistettavien kriisinratkaisutoimenpiteiden tehokas toteuttaminen, sillä lain nykymuodossa keskusyhteisön yhtiömuodon muuttaminen vaatisi ensin sen toimiluvan peruuttamista. Samalla pykälän 9 momenttiin olisi lisättävä säännös siitä, että yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupa raukeaa samalla kun sen yritysmuoto muutetaan osakeyhtiöksi, koska osakeyhtiö ei voi toimia yhteenliittymän keskusyhteisönä ja Finanssivalvonnan erillinen päätös toimiluvan peruuttamisesta ei ole tässä yhteydessä tarpeellinen ja voisi viivästyttää kriisinratkaisumenettelyä.

7 luku. Kriisinratkaisuvälineitä koskevat yleiset periaatteet.

3 §. Päätösten tekeminen, rekisteröinti ja oikeusvaikutukset. Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että yritysmuodon muuttamista, sulautumista ja jakautumista sekä oman pääoman alentamista ja korottamista taikka osakkeiden ja osuuksien mitätöimistä ja antamista koskevaan päätökseen ei sovellettaisi, mitä osakeyhtiölaissa säädetään tilintarkastajan lausunnosta ja todistuksesta. Ennen kuin laitos siirretään kriisinhallintoon ja siihen kohdistetaan kriisinratkaisutoimenpiteitä, riippumattoman arvioijan on suoritettava laitoksesta kriisinratkaisulain 5 luvussa säädetty arvonnäytäys. Arvioinnissa tehdään vastaava arvio omistajien ja velkojien kohtelusta kuin tilintarkastaja tekee osakeyhtiölain nojalla yritysmuodon muuttamisen, sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä. Tilintarkastajan lausunto olisi siis päällekkäinen arvonnäytelyn kanssa ja sen vuoksi tarpeeton. Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että viraston päätös yhtiömuodon muuttamisesta ja yhtiön sulautumisesta ja jakautumisesta, päätös oman pääoman alentamisesta ja osakkeiden ja osuuksien mitätöinnistä sekä päätös oman pääoman korottamisesta ja osakkeiden tai osuuksien antamisesta saisi kaikki oikeusvaikutukset suoraan ilman kaupparekisteriin rekisteröintiä. Lähtökohtaisesti Rahoitusvakausviraston tekemät päätökset on rekisteröitävä kaupparekisteriin soveltuvien lakien mukaisesti samoin kuin yhtiön toimielimien tekemät päätökset. Kriisinratkaisutoi-

menpiteet tulisi kuitenkin kyetä toteuttamaan mahdollisimman nopeasti, ja luottamus sellaiseen laitokseen, joka on joutunut kriisinratkaisun kohteeksi, tulisi palauttaa mahdollisimman nopeasti. Päätösten rekisteröinnistä aiheutuva viive laitoksen uuden oikeudellisen muodon vahvistamisessa saat-taisi vaarantaa näitä päämääriä. Päätökset rekisteröitäisiin toteavasti jälkikäteen muun lain perus-teella.

Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että velkojen ohella myöskään omistajilla ei olisi oikeutta vastustaa laitoksen rahoitusvälineiden, varojen tai velkojen luovutusta. Samalla omis-tajien ja velkojen lakiin perustuvat ja sopimukselliset lunastusoikeudet suljettaisiin nimenomaisesti pois kriisinratkaisumenettelyssä toteutettavassa rahoitusvälineiden, varojen ja velkojen luovutuk- sessa. Muutoksella saatettaisiin kansallinen lainsäädäntö yhteneväiseksi kriisinratkaisudirektiivin 2014/59/EU 63 artiklan 2 kohdan kanssa ja varmistettaisiin, ettei Rahoitusvakausvirastoon sovelleta kriisinratkaisuvälineiden ja -valtuuksien käyttämistä rajoittavia menettelyllisiä vaatimuksia. Kriisin- ratkaisuviranomaisen tulee voida käyttää valtuuksiaan riippumatta siitä, millaisia rajoituksia tai suos- tumusvaatimuksia rahoitusvälineiden, oikeuksien, varojen ja velkojen siirtoon voitaisiin muussa kuin kriisitilanteessa soveltaa.

12 luku. Viraston toimivaltuudet.

1 §. Toimivaltuudet. Pykälän 5 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että Rahoitusvakausviras- ton ei tarvitsisi ilmoittaa kriisinratkaisutoimivaltuuden käytöstä etukäteen laitoksen omistajalle tai velkojalle. Muutoksella saatettaisiin kansallinen lainsäädäntö yhteneväiseksi kriisinratkaisudirektii- vin 2014/59/EU 63 artiklan 2 kohdan kanssa ja varmistettaisiin, ettei Rahoitusvakausvirastoon sovel- leta kriisinratkaisuvälineiden ja -valtuuksien käyttämistä rajoittavia menettelyllisiä vaatimuksia.

1.13 Laki rahoitusvakausviranomaisesta

3 luku. Rahaston varat ja niiden sijoittaminen, kulut ja lainanotto.

8 §. Lainanotto ja lainananto. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus edus- kunnan suostumuksen myöntämiseen talousarvion käsittelyn yhteydessä poistettaisiin. Lainan otta- minen rahastolle edellyttää perustuslain 82 §:n mukaisesti eduskunnan suostumusta. Eduskunnan suostumuksen myöntäminen on kuitenkin epätarkoituksenmukaista rajata rahoitusvakausviranomai- sesta annetussa laissa nimenomaisesti talousarvion käsittelyn yhteydessä tehtävään päätökseen. Lai- nan ottamista koskevan valtuuden käsittely voi jossain tilanteissa olla tarkoituksenmukaisempaa eril- lisen hallituksen esittelyn käsittelyn yhteydessä.

5 luku. Talletussuoja.

8 §. Korvattavat talletukset. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että Rahoitusva- kausvirasto voisi päättää korvata talletussuojarahaston varoista myös kolmannessa maassa olevassa sivuliikkeessä olevat talletukset. Talletussuojan kansainvälisen ulottuvuudesta ei ole missään vai- heessa säädetty talletussuojaa koskevassa laissa. Ainoa maininta asiasta löytyy aiemman, sittemmin kumotun luottolaitoslain muutoksen perusteluista, joissa on mahdollistettu talletussuojan ulottaminen myös ETA-valtioiden ulkopuolelle. Talletussuojan kansainvälistä ulottuvuutta ei voida enää perus- taa vanhan esityölausuman varaan, vaan asiasta on syytä ottaa nimenomainen säännös lakiin. Talle- tussuojadirektiivi 2014/49/EU ei ota kantaa kolmansissa maissa olevien sivuliikkeiden talletussuo- jaan, ja jäsenvaltioiden käytäntö vaihtelee niiden osalta. Talletuspankillä pitää olla mahdollisuus har- joittaa liiketoimintaansa sellaisissa valtioissa, joissa se arvioi sen olevan tarkoituksenmukaista ja jota toimintaa varten sille voidaan myöntää toimilupa. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että sivuliikkeen

talletukset kuuluvat Suomen talletussuojan piiriin. Kuitenkaan ei voida pitää perusteltuna, että talletussuojarahasto joutuisi aina, ilman Rahoitusvakausviraston tekemää harkintaa, vastaamaan suomalaisen talletuspankin mihin tahansa ETA-alueen ulkopuoliseen valtioon perustaman sivuliikkeen talletussuojasta. Sivuliikkeen valtion kieli, tietosuoja, it-järjestelmät, henkilöiden tunnistamismenettelyt ja maksunvälitystavat saattavat olla sellaisia, että Rahoitusvakausvirasto ei käytännössä pystyisi maksamaan käytössään olevilla menetelmillä ja välineillä korvauksia sivuliikkeen tallettajille. Lisäksi talletussuojakorvausten asettaminen sivuliikkeen tallettajien saataville 5 luvun 10 § 1 momentin mukaisessa määräajassa olisi todennäköisesti hyvin haasteellista. Tästä syystä esitetään, että Rahoitusvakausvirastolla olisi mahdollisuus sulkea sivuliikkeen talletukset talletussuojan ulkopuolelle, jos se ei käytännössä pystyisi vastaamaan korvausten asianmukaisesta maksamisesta sivuliikkeen tallettajille. Näissä tilanteissa talletuspankki voisi kuitenkin perustaa sivuliikkeen ja järjestää sivuliikkeen talletussuojan muulla, sivuliikkeen valtion lain edellyttämällä tavalla. Näin ollen päättäessään muun kuin ETA-valtion sivuliikkeen talletusten kuulumisesta talletussuojan piiriin Rahoitusvakausviraston tulisi ottaa huomioon sekä talletuspankin ja sen sivuliikkeen tallettajien asema että viraston kyky käytännössä huolehtia talletussuojakorvausten maksamisesta sivuliikkeen tallettajille.

9 §. Maksuvelvollisuuden alkaminen. Pykälän 6 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös talletuspankin konkurssipesällä olisi velvollisuus toimittaa Rahoitusvakausvirastolle tiedot tallettajista ja heidän korvattavista talletuksistaan. Käytännössä talletuspankin konkurssitilanteessa nämä talletussuojakorvauksen maksamista varten tarvittavat tiedot pyydetäisiin konkurssipesältä, mutta lain nyky muodossa ei ole konkurssipesää mainittu.

10 §. Korvausten maksaminen. Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollistettaisiin talletussuojakorvausten maksaminen sivuliikkeen valtion valuutassa myös siinä tapauksessa, että talletus on tehty kolmannen maan valuutassa. Talletussuojadirektiivin 2014/49/EU 6 artiklan 4 kohdan e alakohdan mukaan talletussuojakorvaus voidaan maksaa sen jäsenvaltion valuutassa, jossa tili sijaitsee. Nykylain nojalla esimerkiksi siinä tapauksessa, että suomalaisen talletuspankin Ruotsissa olevaan sivuliikkeeseen on tehty talletus dollareina, talletussuojakorvausta ei voitaisi maksaa kruunuina, kuten muille sivuliikkeen tallettajille, vaan korvaus pitäisi maksaa euroina tai dollareina. Korvausten maksaminen muussa kuin sivuliikkeen valtion valuutassa on epäkäytännöllistä ja voi aiheuttaa viivästyksen talletussuojakorvausten maksamiseen vieraassa valuutassa olevan tilin tallettajalle. Talletussuojakorvausten maksamisen sujuvuuden kannalta olisi tärkeää, että korvaus sivuliikkeen tallettajille voitaisiin maksaa aina sivuliikkeen valtion valuutassa riippumatta siitä, mikä on tilivaluutta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan talletussuojakorvaus kohdistuisi ensisijaisesti talletusten pääomaan ja toissijaisesti talletukselle kertyneisiin korkoihin. Säännös olisi olennainen tilanteessa, jossa talletusten korvattava taso on talletussuojakorvauksen enimmäismäärän tasolla.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jonka nojalla talletussuojakorvausten maksamiseen ei sovellettaisi korkolakia. Talletussuojakorvaus on luonteeltaan julkisoikeudellinen korvaus, joka suoritetaan talletussuojarahastosta. Kyse ei ole viivästyneestä velvoitteesta, vaan lainsäädännössä määritellyn korvauksen maksamisesta. Korvaukselle ei näin ollen ole perusteltua maksaa korkoa.

16 §. Yhteistyö toisten valtioiden talletussuojarahastojen kanssa. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaus Euroopan talousalueen (ETA) valtioihin. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan Rahoitusvakausvirasto voisi tehdä yhteistyötä myös muiden kuin ETA-valtioiden talletussuojaviranomaisten kanssa, jos talletuspankilla

on niiden alueella sivuliike. Ennen yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta sopimista Rahoitusvakuusviraston tulee arvioida, ovatko valtion talletussuojaviranomaista sitovat tietoturvasäännökset ja tietoturvakäytännöt sellaiset, että tallettajien tietosuoja on turvattu.

1.14 Osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettu laki

4 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin EU:n vakavaraisuusasetuksen säännöksiä. EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan g alakohta sallii muiden ohella osuuspankeille ydinpääomainstrumenttien lunastamisen 29 artiklassa säädetyillä tarkemmilla edellytyksillä, jolloin ei-osakeyhtiömuotoisella laitoksella on joko mahdollisuus kieltäytyä kokonaan lunastuksesta tai sillä on oikeus rajoittaa lunastettavaa määrää taikka lykätä lunastusta. Voimassa oleva osuuskuntalaki edellyttäneen osuusmaksun palauttamista, kun jäsen eroaa osuuskunnasta. Osuuspankkien sääntöihin voidaan ottaa mahdollisuus lykätä osuusmaksujen palautusta. Vakavaraisuusasetuksen mukaan instrumentteja koskevista säännöksistä on annettava laitokselle mahdollisuus rajoittaa niiden lunastamista. Asetus edellyttää lisäksi, että kieltäytymistä instrumenttien lunastamisesta tai tapauksen mukaan niiden lunastamisen rajoittamista ei saa pitää laitoksen maksukyvyttömyytenä. Edellä olevasta seuraa, että osuuskuntalainsäädännön ja EU:n vakavaraisuusasetuksen vaatimukset ovat eri sisältöisiä. Tämän johdosta osuuspankeille on syytä antaa valtuus ottaa sääntöihinsä mahdollisuus rajoittaa osuusmaksujen lunastusta.

Omien varojen vaatimuksista annetun komission delegoidun asetuksen (EU 241/2014) 10 ja 11 artiklassa on täydennetty vakavaraisuusasetuksen 29 artiklaa ja sen mukaan edellä kuvatuista asioista on säänneltävä joko osuuspankkien säännöissä, muissa liikkeeseenlaskuehdoissa tai kansallisessa lainsäädännössä. Lisäksi asetuksen 78 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisella viranomaisella tulee lykkäystilanteessa olla oikeus vaatia laitosta rajoittamaan tällaisten instrumenttien lunastamista asianmukaisin perustein. Lisäksi komission delegoidun asetuksen 10 artiklan 3 kohdan mukaan vakavaraisuuden lisäksi olisi palautusta rajoitettaessa otettava huomioon maksuvalmiustilanne, jota ei ole suoraan mainittu luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 1 §:ssä. Edellä mainituin perustein lainkohtaa on tarpeen tarkistaa vastaamaan unionin lainsäädäntöä.

VOIMAANTULO

Lait ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lait on hyväksytty.

SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu. Yksityiselämän käsite voidaan ymmärtää henkilön yksityistä piiriä koskevaksi yleiskäsitteeksi. Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista (ks. esim. PeVL 31/2017 vp, s. 2, PeVL 25/2010 vp, s. 2, PeVL 27/2006 vp, s. 2 ja PeVL 14/2002 vp, s. 2).

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistetaan säännöt luonnollisten henkilöiden suojelulle henkilötietojen käsittelyssä sekä säännöt, jotka koskevat henkilötietojen vapaata liikkuvuutta (ks. PeVL 49/2017 vp s. 2—3, PeVL 31/2017 vp, s. 3, PeVL 42/2016 vp, s. 7—8). Valiokunnan mukaan merkityksellistä on, että EU:n perusoi-
keuskirjan 8 artiklassa turvataan jokaisen oikeus henkilötietojensa suojaan (PeVL 31/2017 vp, s. 3).

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että EU:n henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä sovellettaessa on otettava huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvattu yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa tarkoitettu henkilötietojen suoja ja että EU:n tuomioistuimen antamat tuomiot määrittävät näiltä osin yksityiselämän ja henkilötietojen suojan keskeistä sisältöä (ks. esim. PeVL 21/2017 vp, s. 3).

Perustuslakivaliokunta on katsonut, ettei sen valtiosääntöisiin tehtäviin kuulu kansallisen täytäntöönpanosääntelyn arviointi EU:n aineellisen lainsäädännön kannalta (ks. esim. PeVL 49/2017 vp s. 3, PeVL 31/2017 vp, s. 4). Valiokunta on pitänyt kuitenkin tärkeänä, että siltä osin kuin EU:n lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (ks. PeVL 25/2005 vp).

Valiokunta on lisäksi arvioinut erityisesti arkaluonteisten tietojen käsittelyn sallimisen koskevan yksityiselämään kuuluvan henkilötietojen suojan ydintä (PeVL 37/2013 vp, s. 2), minkä johdosta esimerkiksi tällaisia tietoja sisältävien rekisterien perustamista on arvioitava perusoikeuksien rajoitus-edellytysten, erityisesti rajoitusten hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden, kannalta (PeVL 49/2017 vp, s. 3, PeVL 29/2016 vp, s. 4—5 ja esimerkiksi PeVL 21/2012 vp, PeVL 47/2010 vp sekä PeVL 14/2009 vp).

Edellä olevan perusteella esitykseen sisältyvät säännökset 1., 3., 6. ja 9. lakiehdotuksessa, jotka koskevat salassapitoa ja salassa pidettävien tietojen luovuttamista ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:n 1 momentin turvaamien yksityiselämän suojan ja henkilötietojen suojan kannalta. Ehdotetulla sääntelyllä ei esitetä henkilötietojen suojaa kavennettavaksi tai perusoikeuksista muuten poikettavaksi aiemmasta voimassa olevasta sääntelystä. Lakiehdotuksiin sisältyviä säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi lähinnä lakiteknisistä syistä korvaamalla viittaukset kumottuun henkilötietolakiin viittauksella uuteen tietosuojalakiin. Esityksessä esitetään eräitä yleistä tietosuojasetusta tarkentavia säännöksiä ja välttämättömiä poikkeuksia tietosuojasetuksen velvoitteista. Yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin perustein tarkennukset ja poikkeukset täyttävät tietosuojasetuksessa asetetut edellytykset asetuksen säännöksistä poikkeamiselle.

EU:n yleinen tietosuojasetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Asetuksen 10 artiklassa säädetään rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä. Artiklan mukaan rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittely 6 artiklan 1 kohdan perusteella suoritetaan vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi.

Esityksen lakiehdotukset 1., 3., 6. ja 9. sisältävät myös henkilötietojen luovuttamista koskevia säännöksiä. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään tarkemmin määritellyt niitä vaatimuksia, jotka tulisi ottaa huomioon, kun henkilötietojen käsittelystä säädetään erityislaita (PeVL 46/2016 vp). Henkilötietojen suojan kannalta oleellisia laissa säädettyjä seikkoja ovat rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, tietojen sallittu käyttötarkoitus, johon lukeutuu tavanomaisen tulkinnan mukaan näiden tietojen luovutettavuutta koskevat edellytykset sekä tietojen säilytysaika ja muut rekisteröidyn oikeusturvaa koskevat seikat. Sääntelyn on lain tasolla oltava kattavaa ja yksityiskohtaista. Esityksen sisältyvien säännösten mukaan esimerkiksi luottolaitoksilla olisi oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja laista ilmenevien perusteiden ollessa olemassa edellyttäen, että säännösten mukainen käyttötarkoitus olisi olemassa. Tämän lisäksi edellytetään, että tietojen luovuttaminen olisi välttämätöntä lainkohdassa mainitun tehtävän suorittamiseksi. Säännökset vastaavat sisällöltään

pääosin voimassa ollutta lainsäädäntöä, kuitenkin siten tarkistettuna, että tarkkarajaisuuden vaatimusta on kasvatettu entisestään.

Arkaluonteisten tietojen käsittelyn salliminen on yksityiselämään kuuluvan henkilötietojen suojan ydintä, minkä johdosta esimerkiksi tällaisia tietoja sisältävien rekisterien perustamista on arvioitava perusoikeuksien rajoitusedellytysten, erityisesti rajoitusten hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden, kannalta (PeVL 29/2016 vp, PeVL 21/2012 vp, PeVL 47/2010 vp sekä PeVL 14/2009 vp). Merkitystä on annettu luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina esimerkiksi rikoksia koskevin tietoina, kun arvioidaan sääntelyn kattavuutta, täsmällisyyttä ja sisältöä (PeVL 38/2016 vp). Lakiesitysten mukaan sijoituspalvelulaitokset ja maksulaitokset voisivat pitää yllä niin kutsuttua väärinkäytösrekisteriä, sillä niihin sovellettaisiin luottolaitoksiin sovellettavaa vastaavaa aiemmin voimaan tullutta säännöstä oikeudesta ylläpitää väärinkäytöksiin liittyvää rekisteriä. Rekisteriin sisältyy tietoja rekisteröidyn epäillyistä rikoksista, rikostuomioista tai rikkomuksista. Laissa säädettäisiin rekisteröinnin tavoitteesta, rekisteriin merkittävistä tiedoista, niiden säilytysajoista sekä tietojen poistamisesta rekisteristä. Rekisteriin merkitseminen edellyttää, että epäilyistä teosta on ilmoitettu esitutkintaviranomaisille. Tietosuoja-asetuksessa säädetyn lisäksi rekisteröidyn oikeusturvan takaamiseksi laissa säädettäisiin rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuudesta. Ehdotettua sääntelyä voidaan pitää perusoikeuksien kannalta hyväksyttävänä ja oikeasuhtaisena. Ehdotuksilla siirrettäisiin lain tasolla säänneltäväksi vaikiintunut käytäntö, joka tähän asti on perustunut tietosuojalautakunnan myöntämään lupaan. Esityksessä ei säädetä uusista oikeuksista tietojen käsittelyyn. Säännökset, jotka koskevat erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelyä, täyttävät arvion mukaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiset edellytykset.

Henkilötietojen suojan kannalta merkityksellisiä ovat myös esityksen 1. ja 2. sekä 5.-9. lakiehdotukset, joihin sisältyy säännökset erityisestä rikkomuksista ilmoittamista koskevasta menettelystä. Ehdotetut säännökset vastaisivat aineelliselta sisällöltään voimassa olevaa lakia, ja niihin ehdotetaan tehtäväksi vain uuden tietosuojalainsäädännön edellyttämät välttämättömät tekniset tarkistukset.

Perustuslain ja säätämisjärjestyksen kannalta niin ikään keskeiset ehdotukset koskevat perustuslain 15 §:n 1 momentissa säädettyä omaisuuden suojaa ja 18 §:n 1 momentissa säädettyä elinkeinovapautta.

Luottolaitoksille asetetut lisäpääomavaatimukset merkitsevät sinällään puuttumista elinkeinovapaudensuojaan edellyttämällä määritellyiltä toimijoilta, nyt luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä, muiden vaatimusten ohella erityisiä omia varoja, jotka taloudellisen rasitteen muodossa rajoittavat sääntelyn kohteen vapautta harjoittaa elinkeinoaan parhaaksi katsomillaan taloudellisilla resursseilla. Taloudellista asemaa koskevat vaatimukset ovat kuitenkin perusteltuja siitä syystä, että sääntelyn kohteena olevan liiketoiminnan ytimenä on pitää hallussaan toisille, usein yksityisille henkilöille, kuuluvaa varallisuutta, kuten luottolaitoksen tileillä olevia tilivaroja, jotka oikeudelliselta muodoltaan ovat luottolaitoksen velkaa yleisöltä. Yleisön eli asiakkaiden suojan on katsottu olevan sellainen painava yhteiskunnallinen intressi, joka oikeuttaa kaventamaan perustuslain muuten takaaman elinkeinovapauden alaa.

Esityksen 1. lakiehdotukseen sisältyy säännös, jonka mukaan luottolaitoksiin ei sovellettaisi osakeyhtiölain 13 luvun 7 §:n vähemmistöosinkoa koskevaa säännöstä. Vastaava ehdotus sisältyy myös 3. lakiehdotukseen. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten osakkeenomistajilla on mahdollisuus yhtiökokouksessa vaatia vähemmistöosingon maksamista edellyttäen, että pykälässä säädetty ehdot muuten täyttyvät. Osinkona on tällöin jaettava vähintään puolet

tilikauden voitosta, jos sitä vaativat osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista. Tällaisesta osakeyhtiölain mukaisesta oikeudesta voidaan kuitenkin määrätä toisin yhtiöjärjestyksessä. Säännös ei siis ole kokonaan pakottava. Oikeutta vähemmistöosinkoon voidaan rajoittaa vain kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella. Lakiehdotuksessa esitetään poikettavaksi tästä oikeudesta, eikä luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten osakkeenomistajilla olisi vastaavaa oikeutta jatkossa, mikä merkitsisi rajoitusta perustuslaissa turvattuun omaisuuden suojaan nähden.

Vähemmistöosingon vaatimista koskevan oikeuden rajaaminen perustuu EU:n vakavaraisuusasetuksen säännöksiin luottolaitosten ydinpääomalle asetetuista vaatimuksista. EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan h alakohdassa säädetään ydinpääomainstrumenttien voitonjakoon liittyvistä edellytyksistä. Mainitun artiklan h alakohdan v ala-alakohdan mukaan ydinpääomainstrumenttikelpoisuuden edellytyksenä on, että instrumentteja koskevissa ehdoissa laitosta ei velvoiteta jakamaan voittoa instrumenttien haltijoille eikä laitos ole siihen muutenkaan velvoitettu. Mainittu asetus on jäsenvaltioita suoraan velvoittavaa oikeutta, eikä siitä ole mahdollista poiketa. Ehdotettu säännös on tarpeen myös sen vuoksi, jotta luottolaitosten osakkeiden ydinpääomakelpoisuus voidaan turvata. Tämä on myös tallettajien ja laitosten muiden velkojien etu punnittaessa toteuttamisvaihtoehtoja sääntelylle. Vähemmistöosingon vaatimismahdollisuus saattaisi estää pääomainstrumenttien lukemisen ydinpääomaan, joten ydinpääomainstrumenttien haltijoilta on syytä kansallisessa lainsäädännössä sulkea pois vähemmistöosingon vaatimismahdollisuus, mitä myös EU:n vakavaraisuusasetus edellyttäisi.

Perustuslakivaliokunta on aiemmin luottolaitostoiminnan sääntelyä arvioidessaan todennut perustuslain mukaisista oikeuksista poikkeamisen olevan välttämätöntä luottolaitostoiminnalle ominaisen yleisövarojen laajamittaisen vastaanottamisen vuoksi ja katsonut perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävien, ennen muuta rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamista tarkoittavien ja siten myös asiakkaiden suojaan liittyvien perusteiden puoltavan sääntelyä (PeVL 24/2002 vp ja PeVL 16/2003 vp). Edellä oleva tukee ehdotetun sääntelyn olevan perustuslakivaliokunnan käytännön mukaista.

Luottolaitostoiminnan yhteydessä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät kavennukset sanotusta vapaudesta ovat perusteltuja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi, minkä ohella asiakkaiden suojaamiseen liittyvät perusteet puoltavat sääntelyä (PeVL 43/2004 vp). Sääntelyn kohteena on rajattu toiminta-ala, kuten nyt esimerkiksi luottolaitostoiminta ja sijoituspalvelutoiminta, minkä lisäksi luottolaitoksilla on otto- ja antolainaustoiminnan harjoittajina erityistä merkitystä niiden asiakkaiden taloudellisille intresseille. Jos luottolaitosten nykyisten pääomainstrumenttien lukeminen asetuksen mukaisiksi pääomainstrumenteiksi saattaisi vaarantua, olisi se omiaan vaarantamaan tallettajien ja muiden velkojien oikeusasemaa. Edellä olevin perustein ehdotetut säännökset vastaavat lähtökohdiltaan sekä tavoitteiltaan perustuslakivaliokunnan elinkeinovapautta koskevissa lausunnoissa edellytetyjä periaatteita (PeVL 28/2000 vp, 28/2001 vp, PeVL 53/2001 vp, PeVL 19/2002 vp ja PeVL 17/2004 vp).

Ehdotettua sääntelyä voidaan pitää perusoikeuksien kannalta hyväksyttävänä ja oikeasuhtaisena, minkä lisäksi se on tarkkarajaista ja täsmällistä.

Edellä mainituilla perusteilla ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1.1 Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 10 lukuun uusi 2 a §,
muutetaan 7 luvun 5 §:n 2 momentti ja 3 momentin 1 kohta, 6 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 528/2016, 10 luvun 2 §, 11 luvun 6, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 610/2014 ja 1199/2014, 15 luvun 15 §, voimaantulosäännöksen 7 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1199/2014, sekä
kumotaan 15 luvun 5 §:n 3 momentti, 16 ja 17 § seuraavasti:

7 luku

Hallinto- ja ohjausjärjestelmät

5 §

Luottolaitoksen johdon ajankäyttö

Jäljempänä 10 luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen hallituksen jäsenellä tai toimitusjohtajalla voi olla enintään yksi seuraavista johtotehtävien yhdistelmistä:

- 1) yksi toimitusjohtajan tehtävä ja kaksi hallituksen jäsenyyttä, tai
- 2) neljä hallituksen jäsenyyttä.

Yhdeksi johtotehtäväksi lasketaan hallituksen jäsenyydet tai toimitusjohtajuudet:

- 1) samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai samaan talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä; ja

6 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Luottolaitoksella on oltava menettelytavat, jota noudattamalla luottolaitoksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa luottolaitoksen sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta. Henkilötietojen käsittelyyn tässä pykälässä tarkoitettussa tilanteessa vaadittavista asianmukaisista ja riittävästä toimenpiteistä, joilla suojataan rekisteröidyn oikeuksia, säädetään tietosuojalain (/2018) 6 §:n 2 momentissa. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä.

10 luku

Taloudellista asemaa koskevat vaatimukset

2 §

Vähimmäispääoma

Luottolaitoksen osakepääoman, osuuspääoman tai peruspääoman on oltava vähintään viisi miljoonaa euroa. Pääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä. Pääoman on täytettävä ydinpääomainstrumentteja koskevat vaatimukset EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Vähimmäispääomaan luettavan osakepääoman on täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan mukaiset vaatimukset. Osuuspääoman ja peruspääoman on vastaavasti täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen 27 - 29 artiklan mukaiset vaatimukset.

2 a §

Luottolaitoksia koskevat poikkeukset osakeyhtiölain soveltamisesta

Osakeyhtiölain 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun sijoitetun vapaan omaan pääoman rahastoon kirjattua osakkeita ja osuuksia vastaavaa pääomaa, joka on sisällytetty luottolaitoksen ydinpääomaan, ei saa palauttaa tai käyttää voitonjakoon ilman Finanssivalvonnan etukäteistä lupaa.

Mitä osakeyhtiölain 13 luvun 7 §:ssä säädetään vähemmistöosingosta, ei sovelleta luottolaitokseen.

11 luku

Taloudellisen aseman valvonta

6 §

Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus

Finanssivalvonnan on jäljempänä 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa asetettava luottolaitokselle tarvittava korkeampi vaatimus luottolaitoksen ydinpääoman vähimmäismäärälle kuin mitä EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetään, jos se katsoo vaatimuksen olevan välttämätön luottolaitokseen kohdistuvien olennaisten riskien kattamiseksi. Tässä pykälässä asetettu pääomavaatimus voidaan asettaa enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Finanssivalvonta voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun pääomavaatimuksen, jos:

1) Finanssivalvonta 2 §:ssä säädetyn arvion tai etukäteen vahvistetuin perustein laaditun muun arvion perusteella katsoo, että:

a) luottolaitoksen omien varojen määrä ei riitä täyttämään luottolaitoksen 9 luvun 1 §:n mukaisesti arvioimaa kokonaisriskin edellyttämää pääomatarvetta tai tämä arvio ei täytä mainitussa lainkohdassa sille asetettuja vaatimuksia;

b) luottolaitos on arvioinut edellä tarkoitetun pääomatarpeensa ja siihen perustuvan pääomatavoitteensa taikka EU:n vakavaraisuusasetuksessa tarkoitettujen suurten asiakasriskien kattamiseksi vaadittavan omien varojen määrän olennaisesti puutteellisella tai virheellisellä tavalla; tai

c) luottolaitoksen riskienhallintajärjestelmä ei täytä sille 9 luvun 2 §:ssä asetettuja vaatimuksia;

2) luottolaitoksella on tase-eriä tai taseen ulkopuolisia sitoumuksia, joihin liittyville riskeille ei ole asetettu pääomavaatimusta 10 luvussa tai EU:n vakavaraisuusasetuksessa tai joihin liittyville riskeille on asetettu ilmeisen riittämätön pääomavaatimus;

3) luottolaitoksen hallinto- ja ohjausjärjestelmän puutteellisuus tai luottolaitoksen liiketoimintamalli aiheuttaa riskejä, joille ei muutoin ole asetettu pääomavaatimusta; taikka

4) 5 a §:n 1 momentin 1 kohdan edellytykset täyttyvät.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Finanssivalvonta voi asettaa 1 momentissa säädetyin edellytyksin konsolidoidun valvonnan kohteena olevalle luottolaitokselle sen konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella konsolidoidun lisäpääomavaatimuksen.

Finanssivalvonnan on tätä pykälää soveltaessaan otettava huomioon:

1) luottolaitoksen 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetun sisäisen pääoman riittävyyden varmistamista koskevien menettelyjen laadullinen riittävyys ja luottolaitoksen mainitun pykälän nojalla asettamat tavoitteet omien varojen määrälle;

2) luottolaitoksen hallinto-, ohjaus- ja riskienhallintajärjestelmien yleinen riittävyys;

3) luottolaitoksen toiminnasta koko rahoitusjärjestelmän vakaudelle mahdollisesti seuraavat riskit.

9 §

Maksuvalmiutta koskevat lisävaatimukset

Sen lisäksi, mitä EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetään, Finanssivalvonnan on asetettava luottolaitokselle sen maksuvalmiutta koskevat tarvittavat laadulliset ja määrälliset vaatimukset, jos Finanssivalvonta katsoo vaatimusten asettamisen olevan 2 §:ssä tarkoitetun arvion perusteella maksuvalmiusriskien kattamiseksi välttämätöntä.

15 luku

Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

Pankkisalaisuus ja asiakkaan tunteminen

15 §

Tietojen luovuttamista koskevat poikkeukset salassapitovelvollisuuteen

Jollei Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (*yleinen tietosuojalaki*) muuta johdu, luottolaitoksella ja sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä on 14 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa välttämättömiä tietoja:

1) samaan konserniin, konsolidointiryhmään, talletuspankkien yhteenliittymään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään

kuuluvalla yritykselle asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän, talletuspankkien yhteenliittymän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallintaa varten;

2) sellaiselle yritykselle, joka kuuluu luottolaitoksen kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään asiakasrekisterissään olevia markkinointia sekä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus.

3) toiselle luottolaitokselle tai muulle yhteisölle luottolaitostoimintaan kohdistuvien rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi;

4) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle luottotietorekisteriin merkitsemistä varten asiakkaan voimassa olevien luottosopimusten ja takaussitoumusten yksilöintiä varten tarpeelliset tiedot sekä tiedot luottojen maksamatta olevasta määrästä;

5) tieteelliseen tutkimuskäyttöön, jos asiakirjan valmistamisesta on kulunut vähintään 60 vuotta ja asiakirjan vastaanottaja antaa kirjallisen sitoumuksen siitä, ettei hän käytä asiakirjaa sen henkilön, jota asiakirja koskee, tai hänen läheisensä vahingoksi tai halventamiseksi taikka niiden muiden etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty;

6) pankkialan lautakunnalle tai toimielimelle, joka on kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoitettu Euroopan komissiolle, sinne saatetun asian käsittelemistä varten.

Mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, sovelletaan myös säästöpankkien ja osuuspankkien keskusrahallaitoksiin.

Edellä 1 momentin 1-4 ja 6 kohdissa tarkoitetuissa tilanteissa voidaan luovuttaa vain tietoja, jotka ovat välttämättömiä kyseessä olevien tehtävien suorittamiseksi, ja jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä edellä tässä pykälässä säädetään tietojen luovuttamisesta, ei koske tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista eikä sellaisia tietoja, jotka perustuvat asiakkaan ja muun kuin ryhmittymään kuuluvan yrityksen välisten maksutietojen rekisteröintiin.

Voimaantulosäännös

Jos talletussuojarahaston varat eivät riitä korvattavien talletusten maksamiseen tai muiden talletussuojarahaston velvoitteiden kattamiseen siten kuin rahoitusvakaussviranomaisesta annetussa laissa säädetään, Rahoitusvakaussvirasto:

2) velvoittaa vanhan talletussuojarahaston siirtämään talletussuojarahastoon varoja, jos 1 kohdassa tarkoitettuja maksuja ei voida periä riittävässä määrin, riittävän nopeasti tai vakauden turvaavalla tavalla;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 10 luvun 2 §:ää sovelletaan sijoituspalveluyrityksiin vuoden kuluttua lain voimaan tulosta.

1.2 Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 71 a §:n 2 ja 4 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 1442/2016 seuraavasti:

71 a §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Henkilötietojen käsittelyyn 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa vaadittavista asianmukaisista ja riittävästä toimenpiteistä, joilla suojataan rekisteröidyn oikeuksia, säädetään tietosuojalain (/2018) 6 §:n 2 momentissa. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla suojataan työsopimussuhteessa olevaa ilmoituksen tekijää ja ilmoituksen kohteena olevaa henkilöä sekä sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole oikeutta saada pääsyä 1 ja 3 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.3 Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:ään uusi 8 momentti ja 10 lukuun uusi 15 a §, *muutetaan* 6 luvun §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1069/2017 ja 12 luvun 2 pykälän 2-3 momentti seuraavasti:

6 luku

Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta

1 § Vähimmäispääoma.

Osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä. Edellä vähimmäispääomaan luettavan osakepääoman on täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan mukaiset vaatimukset.

Mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 2 a §:ssä säädetään, sovelletaan myös sijoituspalveluvarityksiin.

10 luku

Menettelytavat asiakassuhteessa

15 a §

Väärinkäyttöksiin liittyvien henkilötietojen käsittely

Mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 18 a §:ssä säädetään väärinkäyttöksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä, sovelletaan myös sijoituspalveluyrityksiin.

12 luku

Salassapito ja asiakkaan tunteminen

2 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Jollei Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (*yleinen tietosuojasetus*) muuta johdu, sijoituspalveluyrityksellä ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä on oikeus antaa 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla yhteisölle asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä tässä momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta, ei koske yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista eikä sellaisia tietoja, jotka perustuvat asiakkaan ja muun kuin ryhmittymään kuuluvan yrityksen välisten maksutietojen rekisteröintiin.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, sijoituspalveluyritys ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluva yritys voivat luovuttaa asiakasrekisterissään olevia markkinointia sekä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista varten tarpeellisia tietoja sellaiselle yritykselle, joka kuuluu sijoituspalveluyrityksen kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.4 Laki maksulaitoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään maksulaitoslakiin (297/2010) uusi 39 a § seuraavasti:

39 a §

Väärinkäyttöksiin liittyvien henkilötietojen käsittely

Mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 18 a §:ssä säädetään väärinkäyttöksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä, sovelletaan myös maksulaitoksiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.5 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 3 luvun 3 §:n 1 ja 4 momentti seuraavasti:

3 luku

Säännellyn markkinan toiminnan järjestäminen

3 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Pörssillä on oltava menettelytavat, joita noudattamalla pörssin palveluksessa olevat voivat ilmoittaa pörssin sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta. Henkilötietojen käsittelyyn tässä pykälässä tarkoitettussa tilanteessa vaadittavista asianmukaisista ja riittävästä toimenpiteistä, joilla suojataan rekisteröidyn oikeuksia, säädetään tietosuojalain (/2018) 6 §:n 2 momentissa. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.6 Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 7 luvun 11 §:n 3 momentin johdantolause ja 4 momentti, 21 luvun 14 § ja 22 luvun 9 §:n 1 ja 3 momentti sellaisena kuin se on laissa 527/2016 seuraavasti:

7 luku

Toiminnan järjestäminen

11 §

Salassapitovelvollisuus

Jollei Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin

95/46/EY kumoamisesta (*yleinen tietosuoja-asetus*) muuta johdu, vaihtoehtorahastojen hoitaja, vaihtoehtorahasto taikka tämän lain mukainen säilytisyhteisö tai erityinen säilytisyhteisö on oikeutettu lisäksi:

Mitä 3 momentissa säädetään, ei koske yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista.

21 luku

Finanssivalvontaa koskevat säännökset

14 §

Henkilötiedot ja muut tiedot

Finanssivalvonnan on noudatettava henkilötietojen käsittelyssä, säilyttämisessä ja siirtämisessä yleistä tietosuoja-asetusta ja tietosuojalakia (/).

Finanssivalvonnan tulee säilyttää tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saatuja henkilötietoja, kuitenkin enintään viiden vuoden ajan.

Finanssivalvonta voi siirtää kolmanteen maahan tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saatuja tietoja ja tiedoista laadittuja analyyseja tapauskohtaisesti, jos yleisen tietosuoja-asetuksen 5 luvussa säädetyt edellytykset täyttyvät ja on varmuus siitä, että siirto on tarpeen vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista annetun direktiivin valvonnassa. Tiedot voidaan siirtää ainoastaan sillä edellytyksellä, että niitä ei siirretä edelleen ilman Finanssivalvonnan kirjallista lupaa.

22 luku

Seuraamukset, muutoksenhaku ja rikkomuksista ilmoittaminen

9 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Vaihtoehtorahastojen hoitajalla on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa yhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäyttöasetuksen epäilystä rikkomisesta. Henkilötietojen käsittelyyn tässä pykälässä tarkoitettussa tilanteessa vaadittavista asianmukaisista ja riittävistä toimenpiteistä, joilla suojataan rekisteröidyn oikeuksia, säädetään tietosuojalain (/2018) 6 §:n 2 momentissa. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.7 Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvopaperimarkkinalain (746/2012) 12 luvun 3 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 519/2016, seuraavasti:

12 luku

Markkinoiden väärinkäyttö

3 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Liikkeeseenlaskijalla on oltava menettely, jota noudattamalla liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevat voivat ilmoittaa liikkeeseenlaskijan sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Henkilötietojen käsittelyyn tässä pykälässä tarkoitettussa tilanteessa vaadittavista asianmukaisista ja riittävästä toimenpiteistä, joilla suojataan rekisteröidyn oikeuksia, säädetään tietosuojalain (/2018) 6 §:n 2 momentissa. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.8 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 2 luvun 22 § seuraavasti:

2 luku

Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli

22 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Arvopaperikeskuksella on oltava menettely, joita noudattamalla arvopaperikeskuksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa arvopaperikeskuksen sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Henkilötietojen käsittelyyn tässä pykälässä tarkoitettussa tilanteessa vaadittavista asianmukaisista ja riittävästä toimenpiteistä, joilla suojataan rekisteröidyn oikeuksia, säädetään tietosuojalain (/2018) 6 §:n 2 momentissa. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja,

jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Arvopaperikeskuksen on säilytettävä 1 momentissa tarkoitetut tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.9 Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 133 a §, sellaisena kuin se on laissa 47/2002, 150 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 150 §:n 1 momentti laissa 526/2016 ja 3 momentti laissa 175/2016, seuraavasti:

133 a §

Jollei Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (*yleinen tietosuojasetus*) muuta johdu, rahastoyhtiö voi luovuttaa 133 §:ssä tarkoitettuja tietoja samaan konserniin, konsolidointiryhmään ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (44/2002) tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla yhteisölle asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallintaa varten. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, rahastoyhtiö voi luovuttaa asiakasrekisterissään olevia markkinointia sekä asiakaspalvelua ja muita asiakassuhteen hoitamista varten tarpeellisia tietoja selväliselle yritykselle, joka kuuluu rahastoyhtiön kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettujen arkaluonteisten tietojenluovuttamista.

150 §

Rahastoyhtiöllä on oltava menettely, jota noudattamalla rahastoyhtiön palveluksessa olevat voivat ilmoittaa rahastoyhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta. Henkilötietojen käsittelyyn tässä pykälässä tarkoite-

tussa tilanteessa vaadittavista asianmukaisista ja riittävistä toimenpiteistä, joilla suojataan rekisteröidyn oikeuksia, säädetään tietosuojalain (/2018) 6 §:n 2 momentissa. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Sen lisäksi, mitä tietosuojalaissa säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antamisen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.10 Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) 4 § ja 5 a §, sellaisena kuin niistä on 4 § laissa 1421/2007 ja 5 a § laissa 642/2006, *muutetaan* 5 ja 5 b §, 9 §:n 1 momentti sekä 13 §:n 1 momentti sellaisina kuin niistä ovat 5 § ja 13 §:n 1 momentti laissa 642/2006 ja 5 b § ja 9 §:n 1 momentti laissa 1421/2007, seuraavasti:

5 §

Sulautumiseen osallistuvien luottolaitosten, tai jos kyseessä on tytäryhtiösulautuminen, emoyrityksenä olevan luottolaitoksen, on ilmoitettava sulautumisesta Finanssivalvonnalle. Ilmoitus, johon on liitettävä sulautumissuunnitelma ja osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä tarkoitettu tilintarkastajan lausunto, on toimitettava Finanssivalvonnalle ennen osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:ssä tarkoitetun velkojien kuulutuksen hakemista. Finanssivalvonta voi ilmoituksen saatuaan vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan tietoja.

Rekisteriviranomaisen on annettava osakeyhtiölain 16 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu velkojan vastustusta koskeva ilmoitus viivytyksettä tiedoksi Finanssivalvonnalle.

Finanssivalvonta voi osakeyhtiölain 16 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa absorptiosulautumisessa vastustaa sulautumista, jos sulautuminen todennäköisesti vaarantaa vastaanotettavan luottolaitoksen toimilupaedellytysten säilymisen. Finanssivalvonnan on ilmoitettava vastustuksesta rekisteriviranomaiselle kuukauden kuluessa osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua velkojien kuulutukselle asetetusta määräpäivästä. Vastustuksesta on viivytyksettä annettava tieto sulautumiseen osallistuville luottolaitoksille. Sulautumisen saa edellä tässä momentissa tarkoitettussa tapauksessa rekisteröidä vain, jos Finanssivalvonta ei vastusta sitä edellä mainitussa ajassa.

Tässä pykälässä tarkoitettua Finanssivalvonnan päätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

5 b §

Suomalaisen luottolaitoksen osallistumiseen rajat ylittävään sulautumiseen Euroopan talousalueella sovelletaan, mitä 5 §:ssä säädetään.

Jos sulautumisessa vastaanottava yhtiö on rekisteröity tai rekisteröidään toiseen valtioon, sulautumiseen ei kuitenkaan sovelleta 5 §:n 3 ja 4 momenttia. Rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain (742/2004) 4 §:n 3 momentissa tai osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainittujen pykälien 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole noudattanut sulautumista, Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua velkojien kuulutukselle asetetusta määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta luvan antamista tai eurooppayhtiön perustamiseen liittyvää kotipaikan siirtoa.

Jos toiseen valtioon rekisteröitävä vastaanottava luottolaitos aikoo sulautumisen jälkeen jatkaa luottolaitostoimintaa Suomessa, siihen sovelletaan, mitä ulkomaisen luottolaitoksen toiminnasta Suomessa säädetään.

9 §

Jakautuvan luottolaitoksen jakautumissuunnitelmaan ja jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröintiin sekä täytäntöönpanoa koskevaan lupaan ja todistukseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä 5, 5 b, 6 ja 6 a §:ssä sulautumisen osalta säädetään. Mitä 5 §:n 3 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta osakeyhtiölain 17 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun kokonaisjakautumiseen, jos jakautuminen tapahtuu perustettaviin yhtiöihin, jotka ovat yksinomaan luottolaitoksia.

13 §

Luovuttavan luottolaitoksen hallituksen on laadittava luovutussuunnitelma, johon sovelletaan soveltuvin osin osakeyhtiölain 17 luvun 3 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.11 Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetun lain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetun lain (699/2004) 31 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 622/2014, seuraavasti:

5 luku

Valvontaviranomaisten tehtävät

31 §

Finanssivalvonnan tehtävät

Finanssivalvonnan tehtävänä on:

2) laatia yhteistyössä muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa säännöllisesti arvio ryhmittymän rakenteen selkeydestä valvonnan kannalta, organisaation toimivuudesta, sisäisen valvonnan riittävydestä, ryhmittymän keskinäisten liiketoimien vaikutuksesta ryhmittymän säänneltyihin yrityksiin, ryhmittymän riskikeskittymistä sekä omien varojen ja riskinkantokyvyn riittävydestä; Finanssivalvonnan on yhteensovittettava tässä kohdassa tarkoitettu arvio luottolaitostoiminnasta annetun lain 11 luvun 2 §:ssä tarkoitetun arvion kanssa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.12 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 1 luvun 6 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 821/2017, 5 kohta, sekä *muutetaan* lain 1 luvun 6 §:n 1 momentin 4 kohta ja 2 momentti, 6 luvun 1 §:n 9 momentti, 7 luvun 3 §:n 3 ja 4 momentti ja 12 luvun 1 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 6 §:n 1 momentti ja 6 luvun 1 § osaksi laissa 821/2017, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Lain tavoitteet ja yleiset soveltamisperiaatteet

Viraston on soveltaessaan tätä lakia otettava huomioon seuraavat kriisinratkaisun yleiset tavoitteet:

julkisten varojen suojaaminen huolehtimalla siitä, että turvautuminen poikkeukselliseen julkiseen rahoitustukeen on mahdollisimman vähäistä;

suojattujen tallettajien ja sijoittajien sekä laitosten hallussa olevien asiakasvarojen turvaaminen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin tavoitteisiin pyrkiessään viraston on pyrittävä myös varallisuusarvojen säilyttämiseen ja kriisinratkaisun kustannusten minimointiin. Jos 1 momentissa tarkoitettavatavoitteet ovat keskenään ristiriidassa, viraston on päättäessään tämän lain soveltamisesta punnittava eri tavoitteiden tärkeyttä ja otettava tavoitteet huomioon siten, että tavoitteet kokonaisuutena voidaan parhaiten saavuttaa.

6 luku

Osakkeiden, osuuksien ja eräiden muiden tase-erien arvon alentaminen ja muuntaminen sekä osakkeiden ja osuuksien mitätöiminen

1 §

Velvollisuus alentaa omaan pääomaan luettavien erien nimellisarvoa sekä alentaa ja muuntaa eräitä muita tase-eriä

Virasto voi tämän pykälän mukaisista toimenpiteistä päättäessään päättää myös osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen muuttamisesta osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (423/2013) 18 §:ssä tarkoitetuksi osuuspankkiosakeyhtiöksi, talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (599/2010) 4 §:ssä tarkoitettuna osuuskuntamuotoisen keskusyhteisön muuttamisesta osakeyhtiöksi ja säästöpankin säästöpankkilain (1502/2001) 91 §:ssä tarkoitetuksi säästöpankkiosakeyhtiöksi. Kun talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (599/2010) 4 §:ssä tarkoitettu osuuskuntamuotoinen keskusyhteisö muutetaan osakeyhtiöksi, keskusyhteisön saman lain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimilupa raukeaa.

7 luku

Kriisinväläisyyttä koskevat yleiset periaatteet

3 §

Päätösten tekeminen, rekisteröinti ja oikeusvaikutukset

Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen päätösten rekisteröintiin ja niiden oikeusvaikutuksiin ja päätösten tekemiseen muussa vastaanottavassa yrityksessä kuin väliaikaisessa laitoksessa ja omaisuudenhoitoyhtiössä sekä ilmoitusten tekemiseen viranomaisille sovelletaan, mitä muualla laissa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Laitokselle, väliaikaiselle laitokselle tai omaisuudenhoitoyhtiölle apportina maksetun osakepääoman rekisteröintiin ei sovelleta, mitä osakeyhtiölain (624/2006) 2 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään tilintarkastajan lausunnosta. Yritysmuodon muuttamista, oman pääoman alentamista ja korottamista, osakkeiden ja osuuksien mitätöimistä ja antamista sekä sulautumista ja jakautumista koskevaan päätökseen ja päätöksen rekisteröintiin ei sovelleta, mitä muualla laissa säädetään tilintarkastajan lausunnosta ja todistuksesta. Viraston 6 luvun 1 §:n 1 momentin mukaisen oman pääoman alentamista ja osakkeiden ja osuuksien mitätöimistä, 6 luvun 1 §:n 9 momentin mukaisen yritysmuodon muuttamista, 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisen sulautumista tai jakautumista ja 12 luvun 1 §:n 2 momentin nojalla määräämän oman pääoman korottamista ja osakkeiden ja osuuksien antamista koskevan päätöksen oikeusvaikutukset tulevat voimaan viraston päätöksellä.

Mitä muualla laissa säädetään takaisinsaannista konkurssipesään, omistajan ja velkojan oikeudesta vastustaa oikeustointia sekä omistajan oikeudesta vaatia lunastusta tai palautusta ja velkojan oikeudesta vaatia suoritusta, ei sovelleta sellaisiin oikeustoimiin, joilla virasto luovuttaa laitoksen tai yrityksen rahoitusvälineitä, varoja tai velkoja tämän lain mukaisesti, eikä viraston 6 luvun 1 §:n 9 momentissa ja 7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Tallettajan oikeuteen irtisanoa talletus sovelletaan kuitenkin liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 6, 9 ja 13 §:ää, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 9, 10 ja 30 §:ää sekä säästöpankkilain 69, 87 a ja 89 §:ää.

12 luku

Viraston toimivaltuudet

1 §

Toimivaltuudet

Virasto voi käyttää tässä pykälässä säädettyjä toimivaltuuksia sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään tai laitoksen yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä määrätään tai muuten sovitaan velvollisuudesta hankkia toisen viranomaisen tai henkilön suostumus valtuuden käyttämiseen taikka velvollisuudesta tehdä viranomaiselle tai henkilölle ilmoitus ennen valtuuden käyttämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.13 Laki rahoitusvakaussviranomaisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahoitusvakaussviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 3 luvun 8 §:n 1 momentti, 5 luvun 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 6 momentti, 10 §:n 4 momentti ja 16 §:n otsikko, sellaisina kuin niistä ovat 9 ja 10 § osaksi laissa 822/2017, sekä

lisätään 5 luvun 10 §:ään uusi 5 ja 6 momentti ja 16 §:ään uusi 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 5 luvun 10 § osaksi laissa 822/2017, seuraavasti:

3 luku

Rahaston varat ja niiden sijoittaminen, kulut ja lainanotto

8 §

Lainanotto ja lainananto

Rahastolle voidaan valtioneuvoston luvalla ja määräämillä ehdoilla ottaa lainaa eduskunnan suostumukseen perustuen. Lainojen korot ja takaisinmaksu suoritetaan rahaston varoista.

5 luku

Talletussuoja

8 §

Korvattavat talletukset

Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan samassa talletuspankissa olevat korvauskelpoiset talletukset, kuitenkin yhteensä enintään 100 000 euron määrään asti. Talletussuojarahaston varoista korvataan suomalaisen talletuspankin Suomessa olevat talletukset ja muussa ETA-valtiossa olevassa sivuliikkeessä olevat talletukset. Rahoitusvakaussvirasto voi päättää, että talletussuojarahaston varoista korvataan suomalaisen talletuspankin muussa valtiossa kuin ETA-valtiossa olevassa sivuliikkeessä olevat talletukset.

9§

Maksuvelvollisuuden alkaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitetun viraston päätöksen toteuttamiseksi talletuspankin ja talletuspankin konkurssipesän on toimitettava virastolle tiedot tallettajista ja heidän 8 §:n mukaan korvattavista talletuksistaan. Virasto ei saa antaa tietoja muille kuin sellaisille viranomaisille, joilla luottolaitostoinnista annetun lain 15 luvun 14 §:n mukaan on oikeus saada salassa pidettäviä tietoja.

10 §

Korvausten maksaminen

Korvaus suoritetaan euroina tai, jos talletus on tehty talletuspankin ulkomaisessa sivuliikkeessä, sivuliikkeen valtion valuutassa. Jos tilivaluutta on muu kuin euro tai sivuliikkeen valtion valuutta, korvaus voidaan suorittaa talletuksen tilivaluutassa, sivuliikkeen valtion valuutassa tai euroina. Korvattava määrä muunnetaan euroiksi käyttäen sen päivän kurssia, jona virasto 9 §:n mukaisesti tekee korvausvelvollisuutta koskevan päätöksen.

Korvaus suoritetaan ensin talletuksen pääomalle ja vasta sitten talletussopimuksen mukaisesti kertyneille koroille.

Korvaukselle ei makseta korkoa.

16 §

Yhteistyö toisten valtioiden talletussuojarahastojen kanssa

Virasto voi sopia 1 momenteissa säädetystä yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta sekä 2 momentissa säädetystä yhteistyötä koskevien periaatteiden ja menettelyjen vahvistamisesta niiden muiden kuin ETA-valtioiden talletussuojaviranomaisten kanssa, joiden alueella talletuspankillla on sivuliike.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.14 Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (423/2013) 4 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 615/2014, seuraavasti:

4 §

Luottolaitoksella on oikeus lykätä osuuksien ja osakkeiden takaisinmaksua ja rajoittaa pääomamäärän takaisinmaksua rajoittamattoman ajan sen vakavaraisuustilanteen perusteella. Finanssivalvonta voi asettaa ydinpääomaan sisällyttyjen osuuksien ja osakkeiden takaisinmaksulle lisärajoituksia luottolaitoksen vakavaraisuustilanteen perusteella. Luottolaitokselle osuuksista tai osakkeista suoritettua

määrää ei saa palauttaa, jos palautus johtaa omien varojen vähenemiseen alle luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 1 §:n mukaisen vähimmäismäärän tai jos se heikentää luottolaitoksen maksuvalmiutta. Finanssivalvonta voi erityisestä syystä rajoittaa osuuksien ja osakkeiden palauttamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .